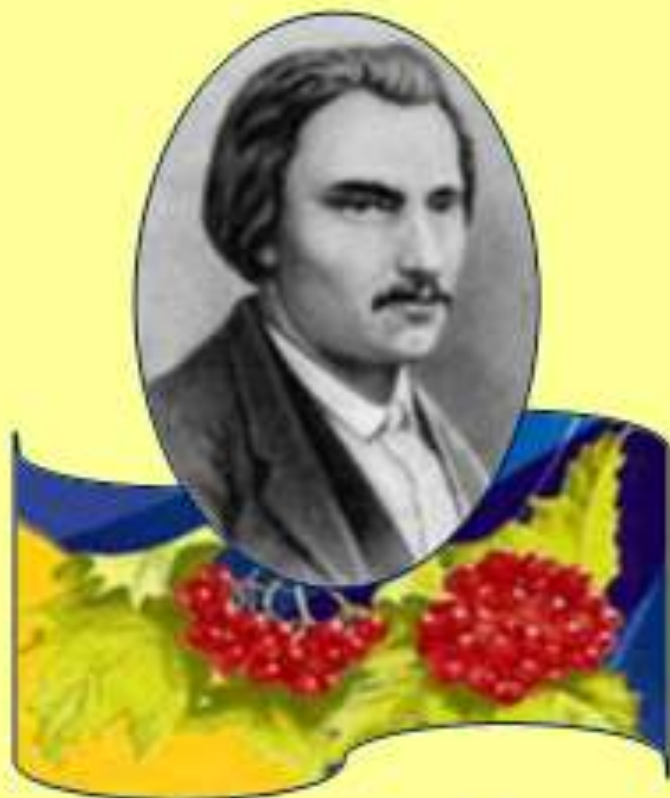

Вінницький національний медичний
університет імені М.І. Пирогова

Наукова бібліотека

**Степан Руданський – лікар-гуманіст
(1834-1873)**

Біобібліографічний нарис

Вінниця, 2014

Вінницький національний медичний
університет імені М.І. Пирогова

Наукова бібліотека

Ольга Юрчишина

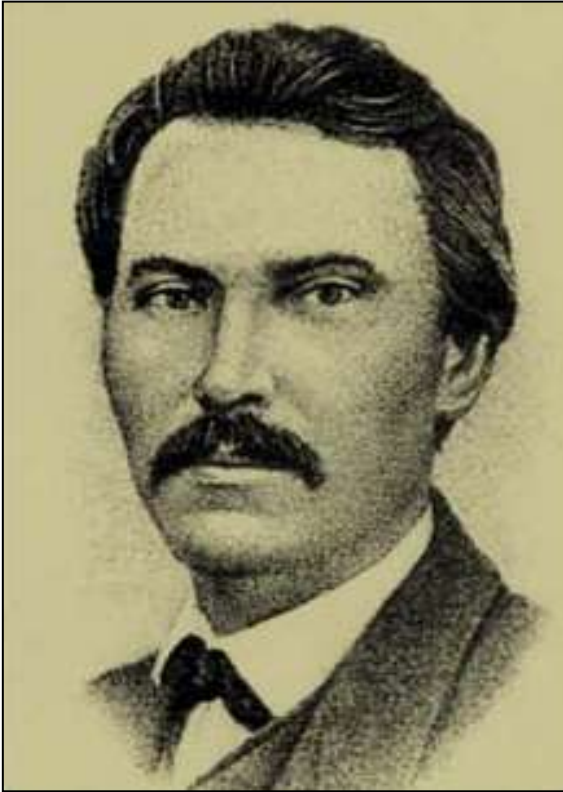
**Степан Руданський – лікар-гуманіст
(1834-1873)**

Біобібліографічний нарис

Вінниця, 2014

ББК 91.9 : 5г (4 Укр-4 Він) + 5д я2
Р 83

Юрчишина О. Степан Руданський – лікар-гуманіст : біобібліогр. нарис / О. А. Юрчишина ; відп. за вип. Л. І. Шпукал. – Вінниця, 2014. – 76 с.

С.В. Руданський.
Початок 70-х років XIX ст.

**Был в Ялте доктор Руданский,
страстный любитель малороссийского языка...
замечательно талантливый человек.**

Н. Костомаров

Від укладачів

Степан Руданський (1834–1873) відомий для широкого загалу як класик української літератури, поет. А був він ще й перекладачем, фольклористом, етнографом, краєзнавцем, талановитим лікарем-подвижником...

Біобібліографічний нарис «Степан Руданський – лікар-гуманіст», присвячений 180-й річниці від дня народження Степана Руданського, має на меті познайомити читача з його лікарською практикою та громадською діяльністю.

Видання складається з декількох розділів. Про лікаря й громадянина, одного з перших дипломованих фахівців на епідемічно небезпечних просторах Таврії, йдеться в розділі «Степан Руданський – лікар-гуманіст». Хронологічна таблиця «Основні дати життя й лікарської діяльності Степана Руданського» побудована на основі формулярного списку лікаря, складеного ним власноруч у 1870 р. та інших документальних матеріалах. Окремими розділами виділені «Праці лікаря Руданського», «З епістолярної спадщини», «Сторінки кримської біографії (1861–1873)», «Вшанування пам'яті лікаря й поета», «Музеї», «Пам'ятники С. Руданському, пам'ятні місця», «Бібліографія творів С. Руданського та праць про нього». До розділу «І слово лікує...» увійшли поетичні твори С. Руданського, пов'язані з медичною тематикою. Нарис також включає висловлювання видатних діячів літератури, культури, медицини про Степана Руданського, цікаві факти з його життя. Розділ «Передчуття майбутнього» містить факти дивовижних передбачень лікаря, поета й громадянина. Діяльність С. Руданського проілюстрована цікавими і рідкісними фотоматеріалами.

Біобібліографічний нарис є результатом багаторічної праці в архівах, музеях, бібліотеках України, копіткої дослідницької й пошукової діяльності, однак не претендує на вичерпність.

Видання адресовано історикам медицини, викладачам, студентам, пошановувачам творчості Степана Руданського, всім, хто цікавиться історією медицини рідного краю.

Степан Руданський – лікар-гуманіст

Один з найкращих лікарів свого часу, поет високої національної свідомості, перекладач, фольклорист, громадський діяч Степан Руданський народився 6 січня 1834 року в селі Хомутиці Вінницького повіту Подільської губернії (нині Калинівського району на Вінниччині) в родині священика.

У 1861 р. закінчує Петербурзьку медико-хірургічну академію із званням доктора медицини, додатково складає іспит на повітового лікаря і просить призначення на Південь, оскільки хворіє на сухоти і за станом свого здоров'я не може працювати в інших кліматичних умовах. Незабаром з медичного департаменту Міністерства внутрішніх справ надійшло повідомлення про призначення С. Руданського на посаду міського лікаря Ялти.

2 листопада 1861 р. молодий лікар приступив до виконання професійних обов'язків. Працював першим міським лікарем Ялти, повітовим, карантинним лікарем застави та селищ Південного берега Криму, першим санітарним і ветеринарним лікарем міста й повіту, завідувачем лікарняною і господарчою частинами в Ялтинському лікарняному відділенні, проте за всі ці посади, окрім посади міського лікаря, яка складала 18 руб. 64,5 коп. в місяць, ніякої зарплати не отримував. Підробітки в маєтках князя Воронцова статків не приносили: чималими були витрати на роз'їзди.

Місто вразило молодого фахівця антисанітарією, брудом. С. Руданський сприяє побудові в місті водогону, каналізації, бере участь у формуванні пожежної дружини, засновує в Ялті санітарну службу. Лікарня займала орендований у купця Лакидіна кам'яний одноповерховий будинок. Приміщення старе, тісне, північна стіна, практично, не просихала через дощі. Штат лікарні складався з лікаря, фельдшера, кухарки-прачки, служника-двірника. Мала лікарня всього дві кімнати з 4-ма ліжками для хворих чоловіків. Жінок і дітей лікували згідно розпорядження Таврійського приказу громадської опіки за місцем проживання. Бракувало ліків, обладнання, медичної літератури. З інструментів було лише

два набори: хірургічний і фельдшерський. Руданський вперше порушує питання про лікування жінок в умовах стаціонару, турбується про збільшення кількості ліжок в лікарні, забезпечення медичних працівників інструментарієм, медичною літературою, хворих – якісними ліками, повноцінним харчуванням, тощо.

Ялта швидко розбудовувалася. Сюди щорічно приїздило від 100 до 200 і більше осіб не лише з усіх кінців Російської імперії, а й з-за кордону. Особливо було багато приїжджих на час відпочинку в Лівадії царської сім'ї. На Степана Руданського припав найважчий тягар започаткування курортної справи на Південному березі Криму. Ще задовго до В. Дмитрієва він проводив спостереження за хворими, на яких посилався С. Боткін, обґрунтовуючи курортне значення Криму, описав показання для направлення хворих на Південнобережжя, вказав на користь купання в морі, наполягаючи при цьому на необхідності медичного контролю за процедурами.

На зміну приказній медицині прийшла земська. Розпочалась реконструкція місцевих установ. Перспективний «Проект о преобразовании Ялтинского больничного отделения», розроблений С. Руданським, засвідчує про його глибоку господарську обізнаність і відмінне знання району Південного берега Криму. Розмірковуючи про збільшення кількості ліжок для хворих, лікар зазначає: «...было бы очень полезно иметь одну особую более приличную комнату с 2-мя лучшими кроватями для помещения тех больных, которые иногда с небольшими средствами приезжают лечиться на Южный берег (подобно доктору Омелянскому, умершему в 1864 году в Ялтинском больничном отделении)».

Отже, задовго до С. Я. Єлпатьєвського та А. П. Чехова С. Руданський офіційно підняв цю вкрай важливу соціальну проблему курорту. Розмірковуючи про організацію «медицинской части в уезде», лікар приходять до висновку «...что для пособия больным Ялтинского уезда необходимо иметь не менее 7-ми медпунктов в уезде и один центральный для всех в г. Ялте». Для кожного медичного пункту він склав

кошторис витрат на опалення, освітлення, ліки, продукти харчування, тощо. Турбувався про збільшення заробітної плати медичним працівникам, про триразове харчування хворих. Вважав за доцільне, щоб хворі загірної частини повіту і околиць Алуштинської волості обслуговувались лікарнями Сімферополя, Севастополя і Феодосії. Оскільки жителі 3-х волостей загірної частини не мали навіть фельдшерського пункту, С. Руданський пропонує: «...так как загорные жители Ялтинского уезда равно удалены от Ялты, и от Симферополя, и от Севастополя, где существуют такие учреждения [лікарні – О.Ю.], то было бы очень полезно открыть хотя маленькую больницу в Бахчисарае».

Лікар був ініціатором створення фельдшерських пунктів (з 1865 р.), зародження санаторної справи на Південному березі (1864), першої медичної бібліотеки на Південнобережжі (1865). У 1865 р. він обладнав метеорологічний пункт, став першим метеорологом Ялти. Дослідження С. Руданським клімату стало основою зародження кліматології і кліматотерапії Південного берега Криму.

У жовтні 1969 р. Степан Руданський за розвиток земської медицини був нагороджений орденом Святого Станіслава 3-го ступеня та годинником фірми «Павло Буре». У відомості, складеній Таврійською лікарською управою від 9 січня 1864 р., йдеться: «Ялтинский городской врач Степан Руданский обращает на себя внимание отличными знаниями по науке». Займався і приватною практикою, але статків вона не приносила. Частину власної земельної ділянки віддав місту для будівництва фонтана (скважини) з резервуарами. Клопотався про будівництво нової лікарні в Ялті. У 1869 р. збирав кошти на впорядкування могили Тараса Шевченка в Каневі. Справжній фахівець і громадський діяч Степан Руданський всіляко відстоював права простого люду, чим заслужив повагу серед населення.

Багато часу займала громадська діяльність – був головою межевої комісії міської управи, секретарем комітету з питань благоустрою Ялти, членом інших міських і повітових

інституцій. Заклав основи курортного збору та оподаткування купецького вантажу, розробив статут акціонерної компанії на побудову нового базару в Ялті, який знаходиться поблизу морського порту і досі діє. Разом із повітовим лікарем К. Ріттером був фундатором громадсько-культурного гуртка «Клуб Южного берега Крима», ініціатором благодійних заходів в Ялті та повіті. Лікар стає почесним громадянином Ялти, у 1867 р. його обрано почесним мировим суддею Сімферопольсько-Ялтинської округи.

Останні роки життя лікаря були затьмарені наклепами, обмовами, неприємностями на службі. Сумлінно, добросовісно й безкорисливо виконуючи службові й громадські обов'язки, невідступний і принциповий Степан Руданський не йшов на компроміс із купцями, боровся з порушниками санітарного стану. Зіграли не останню роль і його демократичні погляди, любов до української мови, культури. Заздрісники, недоброзичливці неодноразово намагалися його вижити з Ялти. Коли влітку 1872 року в місті спалахнула епідемія холери, Руданський вжив рішучих заходів для організації протиепідемічного режиму, але й сам захворів на цю хворобу. Пригнічений моральний стан призвів до рецидиву туберкульозу, тож полишив світ завчасно – 3 травня 1873 р. у брата Григорія на руках зі словами на устах: «Україно моя мила...».

Степан Руданський працював переважно в епоху земських реформ і уособлював собою розвиток лікарської справи за нових умов. Діяльність визначного лікаря-подвижника, його самовіддана праця, службова дисциплінованість, визначний організаторський талант мають слугувати прикладом для сучасної генерації лікарів.

Основні дати життя й лікарської діяльності Степана Руданського

25.12.1833 (6.01.1834)	Народився в с. Хомутиці Вінницького повіту Подільської губернії, нині Калинівського р-ну Вінницької області
	Навчався:
1841-1849	в Шаргородській духовній бурсі
1849-1855	в Подільській духовній семінарії
1855-1861	в Санкт-Петербурзькій медико-хірургічній академії
1.08.1861	Призначений Медичним департаментом МВС міським лікарем Ялти
2.11.1861	Приступив до обов'язків міського лікаря Ялти. Став першим санітарним і ветеринарним лікарем міста і повіту
1861	Заснував санітарну службу, ветеринарну лікарню в Ялті
З 1862 р.	Проводив спостереження за зміною тепла, холоду різних пір року
З 1863 р.	Виконував обов'язки (з перервами) лікаря Ялтинського повіту. Лікар Головного управління маєтків князя Воронцова Південного берега Криму
З 15.09.1864 р.	Більше двох років виконував обов'язки карантинного лікаря застав та селищ Південного берега Криму
З 1865 р.	Лікар маєтків графів Гагаріна, Мордвинова
1865	Завдяки С. Руданському в Ялті

	<p>виникла перша медична бібліотека. Обладнав метеорологічний пункт, на якому щоденно проводив метеорологічні спостереження.</p> <p>В річні медичні звіти почав додавати «Таблицу состояния погоды и тепла в городе Ялте». Ці спостереження лягли в основу вивчення кліматології Південного берега Криму</p>
Травень 1866 р.	Відкрито «Клуб Южного берега Крыма», серед фундаторів якого був С. Руданський
З 23.07.1867 р.	Карантинний лікар Ялтинського порту (за відсутності або на вимогу офіцера загону прикордонної охорони)
02.04.1869	Одногосно обрано і затверджено почесним мировим суддею Сімферопольсько-Ялтинської мирової округи
7 жовтня 1869	За розвиток земської медицини нагороджений орденом Святого Станіслава 3-го ступеня та годинником фірми «Павло Буре»
1872	Боротьба з епідемією холери
21.04. (3.05.) 1873	Пішов із життя

Праці лікаря С. Руданського

1. **Годовой** отчет по городу Ялте С. В. Руданского за 1872 год : [отрывок] // Руданский С. Сочинения / С. Руданский. – Симф. : Крымиздат, 1963. – С. 316.
2. **Годовой** отчет по городу Ялте за 1865 г. // Руданский С. Сочинения / С. Руданский. – Симф. : Крымиздат, 1963. – С. 306–307.
3. **Годовой** отчет ялтинского городского врача [С. Руданского] за 1863 год // Руданский С. Сочинения / С. Руданский. – Симф. : Крымиздат, 1963. – С. 295–298.
4. **Из ведомости** о скоропостижных смертных случаях... по г. Ялте за 1863 год // Руданский С. Сочинения / С. Руданский. – Симф. : Крымиздат, 1963. – С. 298.
5. **Проект** о преобразовании Ялтинского больничного отделения // Руданский С. Сочинения / С. Руданский. – Симф. : Крымиздат, 1963. – С. 298–306.

З епістолярної спадщини

6. **До В. В. Ковальова** [лист від 24.06.1870 р.] // Руданський С. Твори : в 3 т. / С. Руданський. – К. : Наук. думка, 1973. – Т. 2. – С. 370–371.
7. **До В. В. Ковальова** [лист від 15.04.1869 р.] // Руданський С. Твори : в 3 т. / С. Руданський. – К. : Наук. думка, 1973. – Т. 2. – С. 367.
8. **До В. В. Ковальова** [лист від 7.05.1869 р.] // Руданський С. Твори : в 3 т. / С. Руданський. – К. : Наук. думка, 1973. – Т. 2. – С. 368.
9. **До В. В. Ковальова** : [лист, трав.-черв. 1870 р.] // Руданський С. Твори : в 3 т. / С. Руданський. – К. : Наук. думка, 1973. – Т. 2. – С. 368–370.
10. **До Г. В. Руданського** : [лист від 22.08.1867 р.] // Руданський С. Твори : в 3 т. / С. Руданський. – К. : Наук. думка, 1973. – Т. 2. – С. 364–365.
11. **До Г. В. Руданського** : [лист від 21.12.1861 р.] // Руданський С. Твори : в 3 т. / С. Руданський. – К. : Наук. думка, 1973. – Т. 2. – С. 359–360.

12. **До Г. В. Руданського** : [лист від 5.07.1859 р.] // Руданський С. Твори : в 3 т. / С. Руданський. – К. : Наук. думка, 1973. – Т. 2. – С. 357–359.
13. **До Г. В. Руданського** : [лист від 17.09.1863 р.] // Руданський С. Твори : в 3 т. / С. Руданський. – К. : Наук. думка, 1973. – Т. 2. – С. 360–361.
14. **До Головного** управління кримських маєтків князя Воронцова [1.08.1866 г.] // Руданський С. Твори : в 3 т. / С. Руданський. – К. : Наук. думка, 1973. – Т. 2. – С. 362–363.
15. **До невідомої особи** [лист, кінець 1872 р.] // Руданський С. Твори : в 3 т. / С. Руданський. – К. : Наук. думка, 1973. – Т. 2. – С. [372].
16. **До С. В. Комарницького** : [лист від 22.08.1867 р.] // Руданський С. Твори : в 3 т. / С. Руданський. – К. : Наук. думка, 1973. – Т. 2. – С. 363–364.
17. **До С. П. Галахова** [лист від 25.08.1872 р.] // Руданський С. Твори : в 3 т. / С. Руданський. – К. : Наук. думка, 1973. – Т. 2. – С. 371–372.
18. **До читачів** журналу «Правда» : [лист 1869 р.] // Руданський С. Твори : в 3 т. / С. Руданський. – К. : Наук. думка, 1973. – Т. 2. – С. 365–366.
19. **До Ялтинської** міської управи [лист від 25.08.1872 р.] // Руданський С. Твори : в 3 т. / С. Руданський. – К. : Наук. думка, 1973. – Т. 2. – С. 371.
20. **К В. В. Ковалеву** : [письмо от 15.04.1869 г.] // Руданский С. Сочинения / С. Руданский. – Симф. : Крымиздат, 1963. – С. 308–309.
21. **К Г. В. Руданскому** : [письмо от 22.08.1867 г.] // Руданский С. Сочинения / С. Руданский. – Симф. : Крымиздат, 1963. – С. 314–315.
22. **К С. П. Галахову** : [письмо от 25.08.1872 г.] // Руданский С. Сочинения / С. Руданський. – Симф. : Крымиздат, 1963. – С. 307–308.
23. **Ялтинской** городской управе : [письмо от 25.08.1872 г.] // Руданский С. Сочинения / С. Руданський. – Симф. : Крымиздат, 1963. – С. 314.

Сторінки кримської біографії (1861–1873)

24. **Афанасьєва А.** На кримской земле / А. Афанасьєва // Курортная газета. – 1973. – 5 мая.
25. **Бабій В.** На своїй чужій землі / В. Бабій // Подолія. – 1998. – 30 квіт. – С. 3.
26. **Барская Т.** «А чем-то полудень меня порадуєт?» / Т. Барская // Крымская газета. – 1994. – 18 янв.
27. **Барская Т.** За брата-человека / Т. Барская // Курортная газета. – 1964. – 5 янв.
28. **Барская Т.** Родина «Дальних стран» / Т. Барская // Советский Крым. – 1984. – 22 янв.
29. **Бережной В.** Степан Руданский – украинский поэт, лечивший крымчан / В. Бережной // Здоров'я. Події. Час. – 2009. – 14–20 січ. – С. 5.
30. **Білоусов Є. В.** Степан Руданський – поет і лікар : худож.-докум. повість для дітей / Є. В. Білоусов ; худож. В. Виноградов, В. Пащенко. – Т. : Навчальна книга – Богдан, 2008. – 176 с. : іл.
31. **Бойко И.** Крым в украинской литературе / И. Бойко // Крым. – 1958. – № 18. – О Руданском С. В. – С. 107–115.
32. **Боржковський О. В.** Ялтинська вічність Степана Руданського : видатний український поет і лікар – благодійник Криму : [бесіда з правнучатим племінником С. Руданського О. В. Боржковським] / О. В. Боржковський ; [бесіду вів] Ю. Віленський // День. – 2014. – 17 квіт. (№ 70). – С. 8.
33. **Бронникова А.** Ялта в судьбе и творчестве врача Воронцовых Степана Васильевича Руданского [Электронный ресурс] / А. Бронникова. – Режим доступа : <http://worontsovpalace.com.ua/?p=1794>. – Дата доступа : 22.04.14. – Загл. с экрана.
34. **Бурбан В.** Всенародний поет, народний лікар: минуло 175 років від дня народження С. Руданського / В. Бурбан // Сільські вісті. – 2009. – 6 лют. – С. 5
35. **Великий** поет, лікар та гуманіст [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://khmkovult.at.ua/publ/velikij_poet_likar_ta_gumanist/1-1-0-4. – Дата доступу : 21.01.2014. – Назва з екрана.
36. **Верхратський С. А.** Історія медицини / С. А. Верхратський. – К. : Здоров'я, 2011. – Про Руданського С. В. – С. 219.

37. **Верхратський С. А.** Історія медицини : навч. посіб. / С. А. Верхратський. – 3-тє вид., переробл. і допов. – К. : Вища школа, 1983. – Про Руданського С. В. – С. 222.
38. **Верхратський С. А.** Історія медицини / С. А. Верхратський, П. Ю. Заблудовський. – Вид. 4-тє, випр. і допов. – К. : Вища школа, 1991. – Про Руданського С. В. – С. 265.
39. **Верхратский С. А.** Первые городские и уездные врачи и первые больницы на Украине / С. А. Верхратский // Очерки истории медицинской науки и здравоохранения на Украине / под ред.: Б. Д. Петрова, В. Д. Братуся, К. Ф. Дупленко. – К., 1954. – О Руданском С. В. – С. 149.
40. **Вишняк М.** Крим у життєвій долі поета / М. Вишняк // Літературний Крим. – 2013. – № 10. – С. 13.
41. **Вишняк М.** Крим у життєвій долі Степана Руданського / М. Вишняк // Кримська світлиця. – 2013. – 1 листоп.
42. **Вишняк М.** «Перейдуть віки,... і щілки мої знов прокинуться,... в сотні душ живих перекинуться» : [про літ. творчість і лікар. діяльн. С. Руданського в Криму] / М. Вишняк // Кримська світлиця. – 2014. – 3 січ. (№ 1). – С. 6–7.
43. **Віленський Ю.** «І я знов живий, світ оглядаю...»: Іліада Степана Руданського : [про життєвий і творч. шлях поета, лікаря, громад. діяча] / Ю. Віленський // Ваше здоров'я. – 2005. – 9–15 груд. – С. 14.
44. **Віленський Ю.** Лікарська Іліада Степана Руданського : до 175-річчя від дня народження поета / Ю. Віленський // Ваше здоров'я. – 2009. – 30 січ. (№ 4). – С. 8.
45. **Віленський Ю.** «Тільки хмаронька заплаче дощем по мені» : Степан Васильович Руданський (1834–1873) великий народний поет і видатний лікар / Ю. Віленський // Мистецтво лікування. – 2008. – № 1. – С. 128.
46. **Вінниччина медична** : знаменні й пам'ятні дати. 2014 : календар / уклад. О. А. Юрчишина ; відп. за вип. Л. І. Шпукал. – Вінниця, 2013. – Про Руданського С. В. – С. 4–6.
47. **Ганіткевич Я.** Історія української медицини в датах та іменах / Я. Ганіткевич. – Львів, 2004. – Про Руданського С. В. – С. 223.
48. **Ганіткевич Я.** Український медичний календар на 2013 рік / Я. В. Ганіткевич ; Нац. наук. мед. б-ка України. – К., 2012. – Про Руданського С. В. – С. 34–35.

49. **Герасименко В.** Новознайдений лист С. В. Руданського до брата / В. Герасименко // Записки іст.-філол. від. ВУАН. – К., 1926. – Кн. 7/8. – С. 404–407.
50. **Герасименко В.** Степан Руданский в Крыму / В. Герасименко // Руданский С. Сочинения. – Симф. : Крымиздат, 1963. – С. 317–332.
51. **Герасименко В. Я.** Степан Руданський: життя і творчість / В. Я. Герасименко. – К. : Наук. думка, 1985. – С. Руданський в Крыму. – С. 16–32.
52. **Голяченко О.** Лікарі Вінниччини / О. Голяченко. – Тернопіль : Лілея, 1999. – Из змісту: Степан Руданський : [є портр.]. – С. 13–17.
53. **Городинський І. А.** Не вмирай, допоки живеш... / О. Голяченко. – Чернівці : Букрек, 2008. – Про Руданського С. В. – С. 266.
54. **Грандо О.** Визначні імена в історії української медицини / О. Грандо. – К., 1997. – Из змісту: Руданський Степан Васильович (1834-1873). – С. 311.
55. **Грин А.** Встречи Щепкина и Руданского [в Ялте] / А. Грин // Курортная газета. – 1960. – 13 дек.
56. **Громадська і творча діяльність Степана Руданського в Ялті** [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://knowledge.allbest.ru/literature/3c0a65635b3bd68b4d53a89521216c36_0.html. – Дата доступу : 20.12.2013. – Назва з екрана.
57. **Громадянин Ялти Степан Руданський** // Прапор перемоги. – 2004. – 24 листоп.
58. **Губарь А.** Непревзойдённый мастер слова : к 125-летию со дня кончины украинского поэта-классика С. Руданского / А. Губарь // Голос Крыма. – 1998. – 22 мая.
59. **Гуменюк В.** Чуткість душі и сила духа: жизнь и творчество С. Руданского / В. Гуменюк // Брега Тавриды. – 2007. – № 2. – С. 255–264.
60. **Гуменюк В. І.** Степан Руданський (1834-1873) / В. І. Гуменюк // Кримські мотиви в новій українській літературі (XIX ст.). – Симф., 2006. – С. 196–209.
61. **Гурьянова Н.** Поэт и гражданин / Н. Гурьянова // Советский Крым. – 1984. – 6 янв.
62. **Геник С. М.** Степан Руданський – лікар, громадський діяч, класик української літератури (до 180-річчя від дня народження) / С. М. Геник // Прикарпатський вісник НТШ. Сер. : Думка. – 2012. – № 3. – С. 50–54.

63. **Дарственная** Руданского г. Ялте // Руданский С. Сочинения / С. Руданський. – Симф. : Крымиздат, 1963. – С. 310–311.
64. **Дегтярев П.** Выдающийся украинский поэт-демократ / П. Дегтярев // Крымская правда. – 1973. – 2 мая.
65. **Дегтярев П.** Крымские годы поэта-демократа / П. Дегтярев // Слава Севастополя. – 1984. – 7 янв.
66. **Дорожні** замітки Руданського (1862) // Степан Руданський (1834–1873). Поет, лікар, громадянин / уклад. Р. Павленко, Ю. Віленський, О. Боржковський, О. Кірішева. – К. : Арістей, 2009. – С. 153–155.
67. **Ефимов А.** Талантливый украинский поэт и врач: Степан Васильевич Руданский / А. Ефимов // Брега Тавриды. – 2011. – № 3/4. – С. 250–256.
68. **Єфімов А.** Мій земляк Степан Руданський. Вшанування пам'яті (до історії). Співомовки, пісні, приказки, байки, небилиці, співи, переклади та переспіви / А. Єфімов. – Сімферополь : Доля, 2013. – Про ялтин. період життя і діяльн.– С. 17–23.
69. **Єфімов А.** Міський лікар Ялти / А. Єфімов // Крымские известия. – 2013. – 25 лип. (№ 137). : іл. – (Дод. до газ. «Кримський діалог»).
70. **Єфімов А.** Почесний громадянин Ялти / А. Єфімов // Крымские известия. – 2011. – 19 трав. (№ 17). – С. 4. – (Дод. до газ. «Кримський діалог»).
71. **Єфімов А.** Слово негасиме / А. Єфімов // Крымские известия. – 2012. – 12 янв. (№ 5). – С. 4. – (Дод. до газ. «Кримський діалог»).
72. **З біографії** Степана Руданського // Вінничанка. – 2014. – № 2. – С. 11.
73. **За рядком** документа... : [особисті док. С. Руданського: заява про вступ до Петербурз. медико-хірург. акад., прохання надати йому роботу на Півдні, повідомлення про його призначення міським лікарем в Ялту та ін.] // Степанові Руданському / відп. ред. М. Потупейко; редкол.: Ю. Грош, В. Зінченко, Г. Зленко, Б. Хоменко. – О., 1968. – С. 217–224.
74. **Зленко Г.** «А чим-то полудень мене порадує ?..» / Г. Зленко // Чорноморська комуна. – 1968. – 30 черв.
75. **Зленко Г.** І Руданського, і Чехова він знав... : [лікар В. М. Дмитрієв про лікаря й громад. діяча С. Руданського] / Г. Зленко // Науковий світ. – 2007. – № 7. – С. 6–7.

76. **Зленко Г.** Коли помер Амвросій Метлинський? : [епізод з життя С. Руданського – лікаря в Ялті] / Г. Зленко // Слово і час. – 1999. – № 1. – С. 60–62.
77. **Зленко Г.** Поручник Руданського : [М. О. Муравйов] / Г. Зленко // Кримська світлиця. – 2002. – 28 черв. – С. 19 ; Науковий світ. – 2002. – № 9. – С. 18–19.
78. **Зленко Г.** Постріл Амвросія Метлинського : [про С. Руданського в Ялті. 1870 р.] / Г. Зленко // Березіль. – 1998. – № 7/8. – С. 182–184, 186.
79. **Зленко Г.** Руданський над картою Криму : [археол. та топонім. зацікавлення поета й лікаря] / Г. Зленко // Кримська світлиця. – 1997. – 19 груд. – С. 11.
80. **Зленко Г.** Руданський прямує до Ялти : [хроніка поїздки з Петербурга до Криму через Одесу. 1861 р.] / Г. Зленко // Кримська світлиця. – 1998. – 20 лют. – С. 10 ; Літературна Одеса. – 2000. – № 1/2. – С. 226–234.
81. **Зленко Г.** Руданські купують землю / Г. Зленко // Кримська світлиця. – 1998. – 28 серп. – С. 11.
82. **Зленко Г.** Степан Руданський – шлях до Ялти / Г. Зленко // Слово і час. – 1999. – № 1. – С. 46–49.
83. **Зленко Г.** «У нас тепер і цар, і цариця...» : з хроніки ялтинського побутування С. Руданського / Г. Зленко // Кримська світлиця. – 1998. – 11 груд. – С. 10 ; Думська площа. – 2000. – 1 верес. – С. 8–9 ; Кур'єр Кривбасу. – 2000. – № 7. – С. 93–99.
84. «**І я знов** живий світ оглядаю...». До 180-річчя від дня народження Степана Васильовича Руданського / Р. Павленко, Ю. Віленський, О. Кірішева, О. Юрчишина ; Нац. наук. мед. б-ка України. – К. : ВПОЛ, 2014. – 224 с. : іл.
85. **Івченко Л.** Д-р Степан Руданський (1834-1873) / Л. Івченко // Матеріяли до історії української медицини : [в 2 т.]. Т. 2 / ред.-упоряд. М. Семчишин. – Чикаго : Укр. Лікар. Т-во Півн. Америки, 1988. – С. 166–168.
86. **Календарь** знаменательных и памятных дат Крыма на 2004 г. / Крым. респ. универс. науч. б-ка им. И. Я. Франко. – Симф., 2003. – О Руданском С. В. – С. 2–3.
87. **Калугин Ю.** Дар Руданского Ялте / Ю. Калугин // Курортная газета. – 1960. – 18 окт.
88. **Киндрачук О.** Песня далекая-близкая / О. Киндрачук // Крымская правда. – 1986. – 3 янв.

89. **Киричок П.** Був у Ялті лікар / П. Киричок // Літературна Україна. – 1984. – 5 січ. (№ 1). – С. 5.
90. **Киричок П.** Крим і українська культура / П. Киричок // Сучасність. – 1991. – № 12. – Про С. Руданського. – С. 67–70.
91. **Киричок П.** Міський лікар Ялти / П. Киричок // Золоті ворота. – 1993. – № 5. – С. 25–38.
92. **Киричок П.** «Чем-то полудень меня порадует?» / П. Киричок // Крымская правда. – 1984. – 6 янв.
93. **Киричок П. М.** «Городовой врач Ялты» / П. М. Киричок // Крымская правда. – 1979. – 24 марта ; Известия Крым. респ. краевед. музея. – 1993. – № 4. – С. 29–35.
94. **Киричок П. М.** Они любили этот край : [С. Руданский и Ялта] / П. М. Киричок // Правда Украины. – 1992. – 14 мая.
95. **Киричок П. М.** Руданський у Ялті / П. М. Киричок // Радянське літературознавство. – 1980. – № 1. – С. 77–81.
96. **Киричок П. М.** Степан Руданський і Крим. Твори / П. М. Киричок. – Сімф.: Всеукр. інформ.-культ. центр, 2004. – 48 с.
97. **Киричок О. Б.** С. В. Руданський-поет, лікар, громадський діяч / О. Б. Киричок ; наук. ред.: М. Я. Вишняк. – Сімферополь : Таврійський екол. ін-т, 2002. – 63 с.
98. **Клінченко В.** Руданський в Ялті / В. Клінченко // Літературна газета. – 1956. – 2 серп. (№ 31). – С. 3.
99. **Коваленко Г.** Коло могили сироти / Г. Коваленко // Маяк. – 1913. – № 34. – С. 3–4.
100. **Ковнер О.** Поет і лікар С. Руданський / О. Ковнер // Кам'янець-Подільський вісник. – 1993. – 23 черв.
101. **Колесник П.** Степан Руданський: літературний портрет / П. Колесник. – К. : Дніпро, 1971. – С. Руданський в Криму. – С. 19–25.
102. **Комаров М.** Степан Васильович Руданський: (деякі знадоби до його біографії) / М. Комаров // Зоря. – 1886. – № 5. – С. 78–79 ; № 6. – С. 94–95 ; Степанові Руданському / відп. ред. М. Потупейко; редкол.: Ю. Грош, В. Зінченко, Г. Зленко, Б. Хоменко. – Одеса, 1968. – С. 191–199.
103. **Кониський О.** Листи з Криму / О. Кониський // Зоря. – 1896. – № 15. – С. 295.
104. **Копія** ув'язного листа № 8 з 20/III 1865 р. про «ввод» Степана і Григорія Руданських у володіння купленою [у князя Воронцова в Ялті] землею // Степан Руданський (1834–1873). Поет, лікар, громадянин / уклад. Р. Павленко, Ю. Віленський, О. Боржковський, О. Кірішева. – К. : Арістей, 2009. – С. 160–161.

105. **Короленко Б.** Кримські сторінки з життя й творчості М. Костомарова // Вісник Київ. нац. ун-ту імені Тараса Шевченка. – 2008. – № 12. – Про Руданського С. В. – С. 25.
106. **Кочерга С.** Первый городской врач Ялты: к 125-летию со дня смерти Степана Руданского (1834-1873) / С. Кочерга // Асклепий. – 1998. – № 1/2. – С. 59–62 : ил.
107. **Кочерга С. О.** Степан Руданський [Електронний ресурс] / С. О. Кочерга // Південний берег Криму в житті і творчості українських письменників ХІХ ст. / С. О. Кочерга ; Крим. держ. гуманітар. ін-т. – Ялта, 2001. – Режим доступу : <http://ruthenia.info/txt/kochergas/metod.html>. – Дата доступу : 2.11.13. – Назва з екрана.
108. **Кравченко В.** Руданський Степан Васильович (1834–1873) / В. Кравченко // Тарас Шевченко і Крим : енциклопед. довідник / уряд. Г. А. Рудницький. – Сімф. : Таврія, 2001. – С. 219–220.
109. **Кримський А.** До життєпису Степана Руданського : [з нагоди 50-ї річниці смерті поета] / А. Кримський // Записки іст.-філол. від. ВУАН. – К., 1925. – Кн. 5. – С. 41–63 ; Твори : в 5 т. Т. 2. / А. Кримський. – К., 1972. – С. 559–581.
110. **Кримський А.** Про спомини Софії Руданської / А. Кримський // Записки іст.-філол. від. ВУАН. – К., 1929. – Кн. 25. – С. 100–101.
111. **Криштоф Е.** «Повій, вітре, на Україну...» / Е. Криштоф // Сто рассказов о Крыме / Е. Криштоф. – Симф., 1978. – Про Руданського С. В. – С. 117–120.
112. **Купча № 7 з 3/ІІ 1865 р.** на купівлю братами Руданськими Степаном і Григорієм у кн. Воронцова 1571 саж. землі за 1377 крб. (Копія без печатки) // Степан Руданський (1834–1873). Поет, лікар, громадянин / уклад. Р. Павленко, Ю. Віленський, О. Боржковський, О. Кірішева. – К. : Арістей, 2009. – С. 158–159.
113. **Левченко М.** Нові матеріали про перебування С. Руданського в Ялті з рр. 1866–1869 / М. Левченко // Записки іст.-філол. від. ВУАН. – К., 1929. – Кн. 23. – С. 239–245.
114. **Левченко М.** Спомини про С. Руданського, записані 1906 р. / М. Левченко // Записки іст.-філол. від. ВУАН. – К., 1929. – Кн. 25. – С. 79–89.
115. **Лист Г.** Руданського до Д. Синицького / підгот. О. Януш // Кримська світлиця. – 1996. – 27 квіт. (№ 17). – С. 3.
116. **Лікарський збірник** : до 80-ліття від дня народження П. Пундія : засн. Є. Озаркевичем у 1898 р. – Л. ; Чикаго, 2003. – 743 с. – Про Руданського С. В. – С. 147, 184, 598, 599, 602, 603, 641, 648.

117. **Лобачова К.** Славний син Поділля Степан Руданський і Крим (до 150-річчя його переїзду в м. Ялту) / К. Лобачова // Михайло Коцюбинський у колі українських письменників : (матеріали конференцій, статті, документи... Крим, Сонячногірське, Сімеїз, Ялта...). – Сонячногірське ; Межова. – 2014. – С. 58–61. – (Україна краєзнавча).
118. **Лученко Н.** «Хороша она, негодная, да дорого жить»: так писав о Ялте поет, врач, общественный деятель Степан Руданский / Н. Лученко // Крымская газета. – 2004. – 6 янв.
119. **Малиновський М.** Поет, лікар, громадянин / М. Малиновський // Комсомольське плем'я. – 1989. – 24 серп.
120. **Милина Л.** «В память о Руданском» / Л. Милина // Крымская правда. – 2004. – 8 дек.
121. **Мовчун А.** Степан Руданський: 1834-1873 : [про життєву й творчу долю поета] / А. Мовчун // Українська мова та література. – 2002. – № 23/24. – С. 22–26.
122. **Молчанова Л.** Невже тільки хмаронька? / Л. Молчанова // Кримська світлиця. – 2008. – 11 січ. (№ 2).
123. **Мостовой Ю. М.** Перо в объятиях стетоскопа : пьеса, рассказы, публицистика, кое-что из блокнотов... / Ю. М. Мостовой. – Винница : ГКФ, 2011. – О Руданском С. В. – С. 66.
124. «**Надія** не ошукала...» (180 років від дня народження С. В. Руданського) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://kogujska-kamerton.hol.es/2014/01/05/надія-не-ошукала-до-180-років-від-дня-нар/>. – Дата доступу : 24.12.13. – Назва з екрана.
125. **Никаноркин А.** Три художника : [В. Калинин, Ф. Васильев и С. Руданский в Ялте] / А. Никаноркин // Курортная газета. – 1965. – 1 сент.
126. **Овсійчук В. А.** Усний журнал «Стежками української культури в Ялті» / В. А. Овсійчук // Михайло Коцюбинський у колі українських письменників : (матеріали конференцій, статті, документи... Крим, Сонячногірське, Сімеїз, Ялта...). – Сонячногірське ; Межова. – 2014. – Из змісту: Сторінка 1: Степан Руданський і Крим. – С. 50. – (Україна краєзнавча).
127. **Орден** лікарю Руданському // Прапор перемоги. – 1998. – 17 січ.
128. **Павленко Р. І.** Степан Руданський – гуманіст, лікар, поет / Р. І. Павленко // Медицина і укр. культура : матеріали конф. – К., 1993. – С. 51–52.

129. **Павленко Р. І.** Степан Руданський – гуманіст, лікар, поет: (до 170-річчя від дня народження) / Р. І. Павленко // Журнал практичного лікаря. – 2004. – № 4. – С. 82–84.
130. **Павленко Р. І.** Степан Руданський – гуманіст, лікар, поет: (до 165-річчя від дня народження) / Р. І. Павленко // Медицинские вести. – 1999. – № 1. – С. 49.
131. **Панченко В.** Під сонцем Криму, під сліпучим оком... / В. Панченко // Укр. мова й літ. в серед. шк., гімназіях, ліцеях та колегіумах. – 2001. – № 6. – С. 21–28. – Про Руданського С. В. – С. 24–25.
132. **Панченко В.** Ялтинський «поетолікар» : кримські хроніки Степана Руданського / В. Панченко // День. – 2007. – 27 жовт. (№ 185). – С. 7.
133. **Передсмертний** проект заповіту [С. Руданського] // Степан Руданський (1834–1873). Поет, лікар, громадянин / уклад. Р. Павленко, Ю. Віленський, О. Боржковський, О. Кірішева. – К. : Арістей, 2009. – С. 163–164.
134. **Пипченко З.** Руданський і Крим / З. Пипченко // Кримська світлиця. – 2014. – 3 січ. (№ 1/2). – С. 7.
135. **Подолянин** Степан Руданський – лікар-гуманіст, поет. (До 180-річчя від дня народж.) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : vinmedlib.org.ua/upload_images/Руд.doc. – Дата доступу : 4.04.2014. – Назва з екрана.
136. **Поклад Н.** «Хіба хмаринька заплаче дощем по мені» / Н. Поклад // Шлях перемоги. – 2003. – 2 квіт.
137. **Попкова Є.** Кримські стежки Степана Руданського / Є. Попкова // Кримська світлиця. – 2008. – 25 січ. – С. 9–10.
138. **Проект** умови з 5/VIII 1869 р., що Руданський відступає [для м. Ялти] під фонтан із резервуарами 20 кв. саж. своєї землі // Степан Руданський (1834–1873). Поет, лікар, громадянин / уклад. Р. Павленко, Ю. Віленський, О. Боржковський, О. Кірішева. – К. : Арістей, 2009. – С. 162–163.
139. **Пундій П.** Українські лікарі : у 2 кн. : біобібліогр. довід. Кн. 1. Естафета поколінь національного відродження / П. Пундій ; голов. ред. Я. Ганіткевич. – Львів ; Чикаго, 1994. – Про Руданського С. В. – С. 204–205.
140. **Рабенчук В.** Вакцина лікаря Руданського від антиукраїнського сказу / В. Рабенчук // Літературна Україна. – 2008. – 14 лют. – С. 2.

141. **Рабенчук В.** Тернова доля Степана Руданського / В. Рабенчук // Літературна Україна. – 2006. – 19 січ. – С. 7.
142. **Радиш Я.** Священик, який відмовився від духовного сану, щоб стати лікарем, а прославився – поетом: до 175-річчя від дня народження Степана Руданського (з циклу «Вони лікували тіло і душу») / Я. Радиш // Новая Медицина Тысячелетия. – 2009. – № 1. – С. 40–43 : іл.
143. **Руданский С. В.:** врач именов графа М. С. Воронцова [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <http://krimea.info/lyudikryma/rudanskij-s-v-vrach-krymskix-imenij-grafa-m-s-voroncova.html>. – Дата доступа : 24.12.13. – Загл. с экрана.
144. **Руданский Степан Васильевич** [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <http://krymology.info/index.php> Руданский_Степан_Васильевич. – Дата доступа : 11.02.2014. – Загл. с экрана.
145. **Руданський Степан Васильович** // Медицина в Україні : біобібліогр. слов. / Нац. наук. мед. б-ка України ; наук. кер. Р. І. Павленко ; авт.-упоряд. С. М. Булах [та ін.]. – К., 2012. – Вип. 2 : Друга половина XIX – початок XX ст. Літери Л–С. – С. 224–225.
146. **Руданський Степан Васильович** [6.I 1834 (25.XII 1833 с. ст.) – 4.V 1873] : [під час перебування в Ялті С. Руданський організував у 1869 р. збір коштів на пам'ятник Шевченкові на його могилі] // Шевченківський словник. У 2 т. Т. 2. – К., 1977. – С. 182.
147. **С. В. Руданский:** поэт и врач : [буклет] / Бахчисарайская ЦРБ. – Бахчисарай, 2013.
148. **Садовський В.** Поетолікар : так дослідники назвали класика української поезії Степана Руданського, 180-річчя якого відзначатимемо 6 січня / В. Садовський // Україна молода. – 2014. – 3–4 січ. (№ 1). – С. 20.
149. **Сандул В. С. В.** Руданський і Ялта / В. Сандул // Прапор перемоги. – 1992. – 11 січ.
150. **Свою землю Руданский завещал под строительство фонтанов** [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <http://yalta.org.ua/stolica/39/1338368474>. – Дата доступа : 22.01.14. – Загл. с экрана.
151. **Синюков М.** «А ти, дубе, кріпись...» : [про лікар. діяльн. С. Руданського] / М. Синюков // Степанові Руданському / відп. ред. М. Потупейко; редкол.: Ю. Грош, В. Зінченко, Г. Зленко, Б. Хоменко. – О., 1968. – С. 80–84.
152. **Скрипник І.** Поет і лікар / І. Скрипник // Історичний календар'98 : наук.-попул. та літ. альманах. Вип. 4. – К., 1997. – С.

134–135 ; Пам'ять століть. – 2008. – № 4. – С. 143–146 ; 2010. – № 3. – С. 32–38.

153. **Станович М.** Такий знаний – і настільки невідомий Руданський // Подолія. – 1994. – 6 січ.

154. **Степан** Васильович Руданський (1834-1873) : [буклет до 170-річчя від дня народж.] / Упр. культури Вінниц. облдержадмін., обл. центр нар. творчості, від. культури Калинів. райдержадмін. – Вінниця, 2004. – 1 арк. (склад. в 6 с.) : іл. – (Видатні земляки).

155. **Степан** Руданський : [повідомлення про смерть] // Правда. – 1873. – № 21. – С. 727.

156. **Степан** Руданський: до 180-річчя від дня народження видатного земляка / Упр. культури і туризму Вінниц. облдержадмін., обл. центр нар. творчості, від. культури і туризму Калинів. райдержадмін. ; відп. за вип. Т. Цвігун. – Вінниця, 2013. – Про лікаря С. Руданського – С. [2–3].

157. **Степан** Руданський і український Крим : [розвідки, твори, бібліогр.] / [упоряд. Ю. Іваніченко]. – Сімф. : СМД, 2012. – 223 с.

158. **Степан** Руданський – лікар і поет / підготувала Л. Дедишина // Фармацевт-практик. – 2006. – № 6. – С. 75–77 : іл.

159. **Степан** Руданський (1834–1873). Поет, лікар, громадянин / уклад. Р. Павленко, Ю. Віленський, О. Боржковський, О. Кірішева. – К. : Арістей, 2009. – 172 с.

Рец.: Поліщук М. Добротворець із села Хомутинець: думки з приводу нової книжки про Степана Руданського [що вийшла у світ під грифом Нац. наук. мед. б-ки України] // Літературна Україна. – 2010. – 25 берез. (№ 11). – С. 2.

160. **Степан** Руданский – «экономический врач» Воронцовых [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <http://www.0654.com.ua/news/471191>. – Дата доступа : 22.01.14. – Загл. с экрана.

161. **Степан** Руданський (1834-1873) // Людина і світ. – 1969. – № 1. – С. 26.

162. **Степовик І.** Могила Ст. Руданського [в Ялті] // Зоря. – 1892. – 15 (27) січ. (Ч. 2). – С. 39–40 ; Степанові Руданському / відп. ред. М. Потупейко; редкол.: Ю. Грош, В. Зінченко, Г. Зленко, Б. Хоменко. – Одеса, 1968. – С. 191–199.

163. **Сторінка** з щоденника [С. Руданського 1.09.1861 р.] // Руданський С. Твори : в 3 т. / С. Руданський. – К. : Наук. думка, 1973. – Т. 2. – С. [373].

164. **Страшний В.** Дух Руданського над Ялтою витає / В. Страшний // Вінниччина. – 2002. – 2 жовт. – С. 4.

165. **Студецький М.** Нелегкою дорогою : [С. Руданський в Криму] / М. Студецький // Вінницька правда. – 1976. – 29 лют.
166. **Сумний** автор веселих віршів // Лицарі пера і скальпеля. Вип. 1. / ред. О. Кіцера. – Л., 2011. – Про Руданського С. – С. 38–41.
167. **Сухоруков В. Н.** Руданский Степан Васильевич / В. Н. Сухоруков // Крым в лицах и биографиях / [сост.] В. Н. Сухоруков. – Симф., 2007. – С. 299–301.
168. **Сьогобочний Г.** Могила-сирота : [С. В. Руданського в Ялті] / М. Сьогобочний // Люстрована Україна. – 1913. – № 21/22. – С. 10–11.
169. **Тарасенко Д. Н.** Южный берег Крыма: история, природа, культура, турист. маршруты / Д. Н. Тарасенко. – Симф. : Бизнес-Информ, 2006. – Из содержания : Степан Васильевич Руданский – С. 133–134.
170. **Тишко Ф.** Від перса Абу Алі Ібн Сіні до українського Степана Руданського – дорога в 1200 літ / Ф. Тишко // Українознавство. – 2006. – № 2. – С. 70–74.
171. **Ткач Б.** Великий поет, лікар і гуманіст : до 180-річчя з дня народження С. Руданського / Б. Ткач // Проскурів. – 2014. – 17 січ.
172. **Ткач Б.** Степан Руданський – видатний поет, лікар, гуманіст (до 180-річчя від дня народження) / Б. Ткач // Народне здоров'я. – 2014. – 20 січ. (№ 1). – С. 4–5.
173. **Украинская карта Крыма: Степан Руданский** [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <http://www.kryminfo.net/ukrainskaya-karta-kryma-stepan-rudanskii/>. – Дата доступа : 10.02.2014. – Загл. с экрана.
174. **Український** добротворець Степан Руданський / підгот. Ю. Віленський // Medix. Anti-Aging. Антиэйджинг. Антистаріння. – 2011. – № 4. – С. 70–71.
175. **Українські** лікарі : біобібліогр. довід. : в 2 кн. / П. Пундій ; голов. ред. Я. Ганіткевич. – Л., 1994. – Кн. 1. Естафета поколінь національного відродження. – Про Руданського С. В. – С. 204–205.
176. **Умова з 15/V 1868 р.** між братами Руданськими, що Григор поступається Степанові своїми правами на спільно придбану в кн. Воронцова землю // Степан Руданський (1834–1873). Поет, лікар, громадянин / уклад. Р. Павленко, Ю. Віленський, О. Боржковський, О. Кірішева. – К. : Арістей, 2009. – С. 161–162.
177. **Формулярний** список Руданского // Руданский С. Сочинения / С. Руданський. – Симф. : Крымиздат, 1963. – С. 311–313 ; Степан Руданський (1834–1873). Поет, лікар, громадянин / уклад. Р.

Павленко, Ю. Віленський, О. Боржковський, О. Кірішева. – К. : Арістей, 2009. – С. 153–155.

178. **Хоменко Б.** Руданський Степан Васильович / Б. Хоменко // Знад Божої ріки : літ. біобібліогр. слов. Вінниччини / упоряд. і заг. ред. А. М. Подолинний ; худож. оформ. В. З. Олійника. – Вінниця, 1998. – С. 256–258 ; Те ж. – Вид. 2-ге, переробл. і доповн. – Вінниця, 2001. – С. 292–294.

179. **Хохряков Ю.** Степан Руданський : [про ялтин. період життя] / Ю. Хохряков // Советский Крым. – 1989. – 3 мая.

180. **Хращевський М.** З ялтинської доби в житті С. Руданського / М. Хращевський // Записки іст.-філол. від. ВУАН. – К., 1929. – Кн. 23. – С. 239.

181. **Хращевський М.** Ст. Руданський в оповіданнях своїх родичів та інших людей // Записки іст.-філол. від. ВУАН. – 1929. – Кн. 25. – С. 124–132.

182. **Хращевський М.** Ще нові дані до ялтинської біографії Руданського / М. Хращевський // Записки іст.-філол. від. ВУАН. – К., 1929. – Кн. 25. – С. 105–118.

183. **Цеків Ю. І.** Степан Руданський. Нарис життя і творчості. – К., 1983. – Руданський С. В. в Криму. – С. 31–42.

184. **Ціборовський О. М.** На варті здоров'я: історія становлення соціальної медицини і охорони громадського здоров'я в Україні / О. М. Ціборовський ; Укр. ін-т стратег. дослідж. – К. : Факт, 2010. – В надзаг.: До сторіччя Укр. Лікар. Т-ва. – Про Руданського С. В. – С. 137–138.

185. **Чебанюк О.** Степанові Руданському батько забороняв писати листи українською: поет одружився на вдові, яка мала трьох дітей / О. Чебанюк // Газета по-українськи. – 2013. – 30 квіт. (№ 41). – С. 25.

186. **Чмир В.** Перо професійного лікаря / В. Чмир // Наук. світ. – 2000. – № 11. – Згадка про С. Руданського, лікаря й поета. – С. 21.

187. **Шамайда Т.** Нострадамус із Ялти / Т. Шамайда // Україна молода. – 2003. – 13 трав. (№ 83). – С. 12.

188. **Шева О.** Крим в українській літературі : [є про С. Руданського] / О. Шева. – Сімф. : Кримвидав, 1963. – 126 с.

189. **Шева О. С. В.** Руданський / О. Шева // Радянський Крим. – 1959. – 7 січ.

190. **Шевчук І. С.** Руданський – письменник і лікар / І. Шевчук // Медичний вісник України. – 1998. – № 10/11.

191. **Шевчук І.** Степан Руданський: поет і лікар / І. Шевчук // Медицинский вестник Украины. – 2009. – № 3/4. – С. 5.

192. **Шпак В.** Його гумор не піддався злигодням : [є стислі відомості про С. Руданського-лікаря] / В. Шпак // Урядовий кур'єр. – 2014. – 18 січ. (№ 10). – С. 21 : іл.
193. **Юрчишина О.** Два поети: у 2014 році святкуватимемо не тільки 200-річчя Кобзаря, а й 180-річчя Степана Руданського : [міський лікар Ялти збирав кошти на впорядкування могили Т. Шевченка в Каневі] / О. Юрчишина, О. Боржковський // Голос України. – 2013. – 19 лип. (№ 132). – С. 7.
194. **Юрчишина О.** Крим і Степан Руданський / О. Юрчишина // Прапор перемоги. – 2006. – 5 січ. – С. 4.
195. **Юрчишина О.** Подільський лікар-поет / О. Юрчишина, О. Боржковський, М. Кузьміна // Народна армія. – 2013. – 30 квіт. (№ 81). – С. 7.
196. **Юрчишина О. А.** Подолянин Степан Руданський – фундатор системи охорони здоров'я, предтеча соціальної медицини Південного берега Криму / О. А. Юрчишина // Подільські джерела : альманах / голов. ред. Л. М. Загородня. – Вінниця : ПРАДА АРТ, 2013. – № 5 : Вінниччина медична. Під знаком Червоного Хреста. – С. 101–112. : портр.
197. **Юрчишина О.** Пропозиція міського лікаря: знайдена чернетка С. В. Руданського від 16 берез. 1869 р. : [С. Руданський – авт. статуту акціонер. компанії з побудови базару в Ялті] / О. Юрчишина // Прапор перемоги. – 2002. – 18 трав. – С. 6.
198. **Юрчишина О.** Руданський і Шевченко : тема літературного та біографічного зв'язку двох митців потребує ґрунтовного дослідження / О. Юрчишина, О. Боржковський // День. – 2013. – 24–25 трав. (№ 87/88). – С. 12.
199. **Юрчишина О.** Санітарний батько Ялти / О. Юрчишина // Пульсуючі джерела. – 2008. – 12 верес. (№ 8). – С. 1, 3.
200. **Юрчишина О.** Степан Руданський – санітарний батько Ялти : 3 травня минуло 134 роки від дня смерті С. Руданського (1834-1873) / О. Юрчишина // Кримська світлиця. – 2007. – 4 трав. – С. 12.
201. **Юрчишина О.** Степан Руданський – художник / О. Юрчишина // Кримська світлиця. – 2014. – 3 січ. (№ 1/2). – С. 7.
202. **Юрчишина О.** Шевченко і Руданський / О. Юрчишина // Кримська світлиця. – 2008. – 11 січ. – С. 11.
203. **Юрчишина О.** Шевченко і Руданський / О. Юрчишина, О. Боржковський // Вінницька газета. – 2013. – 23 лип. (№ 62). – С. 5 ; Українське слово. – 2013. – 3–9 лип. – С. 10 ; Слово просвіти. – 2013. – 31 жовт.–6 листоп. (№ 43). – С. 12 ; Вінницька газета. –

2013. – 23 лип. (№ 62). – С. 5 ; Житомирщина. – 2013. – 14 трав. (№ 51/52). – С. 14.

204. **Юрчишина О.** Шевченко і Руданський: до 200-річчя Кобзаря / О. Юрчишина, О. Боржковський // Кримська світлиця. – 2013. – 2 серп. (№ 31).

205. **Якимова Н.** Жизнь привязала к полуострову песни и романсы / Н. Якимова // Первая Крымская. – 2008. – 11–17 июля.

206. **Якимович С.** Причинки до біографії Степана Руданського / С. Якимович // Наш шлях. – 1920. – 21 черв. ; Кам'янець-Подільський вісник. – 2013. – 18 січ. – С. 15. ; Русалка Дністровая : літ.-краєзн. зб. / голов. ред. М. Каменюк. – Вінниця, 2013. – С. 173–175.

207. **Якимович С.** Причинки до біографії Степана Руданського (спомини його братової). 1920 / С. Якимович // Зап. іст.-філол. від. ВУАН. – К., 1929. – Кн. 25. – С. 102–104.

208. **Януш А.** Верность долгу : [О Руданском-враче, организаторе мед. б-ки в Крыму] / А. Януш, Е. Байдюк // Курортная газета. – 1973. – 5 мая.

209. **Януш А.** Руданский – историк Крыма / А. Януш // Курортная газета. – 1975. – 12 дек.

210. **Януш А.** Тайну хранил архив : [о точной дате приезда С. Руданського в Ялту] / А. Януш // Курортная газета. – 1975. – 26 марта.

211. **Януш О.** Записничок Степана Руданського : [у ньому відображено події минулого в Криму, зокрема в Ялті] / О. Януш // Радянська Житомирщина. – 1996. – 10 лют. (№ 16). – С. 4.

212. **Януш О.** «Мене і по смерті може послухають» : [скороч. реф. доп. до 1-ї Крим. конф., присвяч. С. Руданському] / О. Януш // Кримська світлиця. – 1997. – 22 серп.

213. **Януш О.** Михайло Щепкін і Степан Руданський // Кримська світлиця. – 1993. – 20 листоп.

214. **Януш О.** Нова розвідка про Степана Руданського / О. Януш // Прапор перемоги. – 1997. – 14 трав.

215. **Януш О.** Останній рік [життя С. Руданського в Ялті] / О. Януш // Кримська світлиця. – 1998. – 30 квіт.

216. **Януш О.** Перший метеоролог Ялти / О. Януш // Прапор перемоги. – 1996. – 24 лип.

217. **Януш О.** Степан Руданський – історик і археолог Криму / О. Януш // Вінницькі відомості. – 1997. – 15 січ. (№ 3). – С. 3.

218. **Януш О.** Степан Руданський – лікар і науковець / О. Януш // Кримська світлиця. – 1997. – 30 трав.

219. **Януш О.** Степан Руданський у Ялті / О. Януш // Кримська світлиця. – 1994. – 6 січ.

220. **Януш О.** Хронологічна таблиця : лікар. діяльн., громад. діяльн., дослід. діяльн. [С. Руданського] / О. Януш // Кримська світлиця. – 1994. – 6 січ.

221. **Яценко Т. І.** Життя і творчість Степана Руданського – лікаря і письменника / Т. І. Яценко, Т. В. Продайко // Медицина в художественних образах: [Л-ра. Изобр. искусство. Архитектура. Кинематограф. Обычаи и обряды] : сб. ст. – Донецк, 2002. – С. 219–228.

І слово лікує...

Медичні мотиви у творчості Степана Руданського

Лікар-гуманіст переймався проблемами своїх пацієнтів, чудово їх розумів, адже й сам хворів на «грудну хворобу». Досконалість клініциста С. Руданський навчався у С.П. Боткіна, знаменитого терапевта й неперевершеного діагноста. Цікавили С. Руданського проблеми спадковості, психології людини. Спостереження Руданського-лікаря знайшли своє відображення у творчості Руданського-поета. Серед пошанувачів його творчості чимало лікарів. Саме з їхніх уст неодноразово лунало: «Лікар і слово поєднання гармонійне», «Сміх лікує». Степан Руданський лікував і словом.

Нижче подані тексти поезій звірені за виданням: Руданський С. Твори : в 3 т. – К. : Наук. думка, 1973. – Т. 1.

СТУДЕНТ

В славнім місті Петербурзі,
Недалеко від Неви,
Із болота виглядає
Хата бідної вдови.

Стара хата зо вдовою
Разом вік свій віджила,

Почорніла, похилилась
І в болото увійшла.

Увійшла по самі вікна...
В ганку сходи до сіней;
В сінях набік похилились
Двоє скривлених дверей...

І направо – старій бабі
Смерть підписує патент,
А наліво – без копійки
Б'ється з нуждою студент.

Зима люта. Вітер свище;
Сніг по вікнах брязкотить;

Мороз душу обіймає,
Мороз тіло каменить.

А у хаті на постелі
У сурдугі і плашу
Сидить студент медицини
Другий місяць без борщу.

І живіт – як гріб, запався,
Облізає голова...

І остання догорає
Його свічка лойова.

І сидить він, поглядає
На похилену стіну:
Під стіною лежить череп, –
Нема й кришки тютюну.

І стіння кругом чорніє...
Тільки лазять павуки.
Тільки сумно виглядають
Із шкалубин прусаки...
1858

КРИВА БАБА

Раз до ксьондза забрела
Кривая на ноги
І, бідная, на дітей
Просила спомоги.
А ксьондзові грошей жаль, –
Давай її вчити,
Як каліці із дітьми
Годилося б жити.
«Лучче, – каже, – ти навчись
Бабити, змовляти,
То й на себе, й на дітей
Будеш гроші мати!»
«Де ж навчитись, пане мій?
Дайте мені раду!»
«Що учитись? – ти шепчи
Хоч так, для прикладу:
«Пробіг пес через овес –
Не шкодило псові,
Най же шкоди не буде
І тому вівсові».
Пішла баба – і куди!
Як свята, курує;

Прошло уже кілька літ,
Ба, і ксьондз хорує;
Така гуля, як кулак,
В горлі йому сіла...
Лічать-лічать дохтори,
А все гуля ціла.
Далі зводять і бабів,
Нічого чинити...
От приходить і крива
Слабого лічити.
Ксьондз, до лиха, вже забув;
Вона не питає,
Каже вийти з хати всім
І тут зачинає:
«Пробіг пес через овес, —
Не шкодило псові,
Най же шкоди не буде
І тому вівсові!»
Не скінчила... але ксьондз:
«А, то ти, зозуля?»
Та як враз зареготав –
Так і трісла гуля!
1859

ПОРОШКИ

Заслаб мужик на живіт,
А дідич лічити:
Дає йому порошки
Та й каже зажити.
А той щоби порошки
Випити з водою,
Нюхнув тільки разів п'ять
Та й сидить совою.
Пересидів цілий день,
Як рукою знялось.

Рано дідич запитав:
«А як тобі спалось?»
– Добре спалось, пане мій,
Спасибі вам, пане!
«А порошки всі зажив?»
– Всі винюхав, пане!
«Подякуй же, – каже пан, –
Дідуньові своєму!»
А сам тільки засміявсь
Та й пішов додому.

1859

ДОВГИЙ ЗУБ

Сидить шевчик на стільці,
На кумові постільці
Пришиває лату.
Аж у сінях двері скрип,
Далі в хату двері рип, –
Шелеп кум у хату!
«Здоровенькі ви були!
А що ж мої постолі –
Вже, мабуть, готові?»
«Зараз будуть... погодить,
Що ж ви стогнете, як дід?
Чи вже нездорові?»
«Та не то щоб, Боже, крий,
Був я дуже так слабкий,
А так тільки нудно:
Розболівся вражий зуб
Та заріс тобі, як дуб,
Що й вирвати трудно...»

«Не журіться, – каже швець,
А сядьте-но на стілець!..»
На стілець саджає,
В дратву зуба замотав,
Кінці разом посплітав,
До ноги чіпляє.

Але, звісно, у шевців
Все діряві стільці,
Щоб то не душило.
Ото шевчик і зайшов,
Стихача діру найшов
Та хвать кума шилом!..

Кум підскочив, як той цап,
Та рукою ззаду лап
За грішнеє тіло:
«Недаремне ж я стогнав,
От коріння попускав –
Аж там заболіло!»

1859

Передчуття майбутнього

Дивовижно, але ще в 1857 році в поезії *«Над могилою»* Степан Руданський писав:

Де була калина,	І димить чорнобиль,
Там нап'ята буда...	Заким запалає...
На верху могили	І «Вічную пам'ять»
Чорнобиллю груди...	Божий птах співає...

Невже за сто з лишком років Степан Руданський незбагненим чином передбачив полинову біду, що чорною хмарою оповила Україну – Чорнобильську катастрофу? Можливо, лікар, який щоденно боровся зі смертю за кожне людське життя (в Ялту приїздили безнадійно хворі з останнім сподіванням на цілющі властивості клімату Південного берега Криму), надзвичайно гостро відчував біду, володів надчутливою душею, розвиненою інтуїцією? Сам ходив по тонкому лезу на межі між життям і небуттям, бо хворів на невиліковний на той час туберкульоз легень. Та й про себе у 1860 році він написав: «І я знов живий світ оглядую, смерті першої не пригадую». Адже живе С. Руданський у своїх поезіях, перекладах, піснях, у пам'яті народній...

У вірші *«Гей, бики!»* (вперше надруковано в журналі «Основа» у 1861 р. під заголовком «Гей-гей, воли!»), написаному в 1859 р., поет і лікар пророкує світлу й щасливу долю для України, лише не потрібно сидіти склавши руки, а докладати всіх зусиль для її процвітання, розбудови, єднання:

Та гей, бики! Зерно поспіє,	І все мине, що гірко було,
Обіллє золотом поля,	Настануть дивні роки;
І потече ізнову медом	Чого ж ви стали, мої діти?
І молоком свята земля.	Пора настала! Гей, бики!

Здатність Степана Руданського бачити далеко в часі відобразилася в його творах, тому й буде він завжди сучасним, актуальним. І нині він єднає Україну, у різних куточках якої відбулися численні заходи з нагоди його 180-річчя.

Вшанування пам'яті лікаря й поета.

Загальні матеріали

222. **Бондар М.** Істинне безсмертя поета / М. Бондар // Комсомольське плем'я. – 1984. – 7 січ.
223. **Вовчак А.** Степан Руданський голосом Святослава Максимчука : [про вихід у світ двох компакт-дисків «Співомовок» С. Руданського (2010, 2011) у виконанні народного артиста України С. Максимчука] / А. Вовчак // Літературна Україна. – 2011. – 15 груд. – С. 3.
224. **Гідно** вшанувати пам'ять Степана Руданського: звернення до Верховної Ради України, Кабінету Міністрів України // Літературна Україна. – 2013. – 29 серп. (№ 33). – С. 10.
225. **До знаменної дати** : [150-річчя від дня народж. С. Руданського пошта СРСР випустила новий худож. конверт] // Літературна Україна. – 1984. – 9 лют. – С. 6.
226. **Зленко Г. Д.** Титул народного поета : [до 150-річчя від дня народж. С. Руданського] / Г. Д. Зленко // Вечерня Одеса. – 1984. – 5 янв.
227. **Євдокименко В. Ю.** Зброєю сміху: [до 125-річчя від дня народж. С. Руданського] / В. Ю. Євдокименко // Наука і життя. – 1959. – № 1. – С. 54–56.
228. **Зленко Г.** Воскреслий Руданський / Г. Зленко // Вітчизна. – 1968. – № 9. – С. 185–189.
229. **Ішук М.** У вінок Степану Руданському: 135 років з дня народж. поета / М. Ішук // Вінниц. правда. – 1969. – 5 січ. (№ 4).
230. **Кисельов С.** Дивак, що бавив слово : [до 150-річчя С. Руданського] / С. Кисельов // Людина і світ. – 1984. – № 1. – С. 48–51.
231. **Лесин В.** Співець долі народної: до 130-річчя від дня народження С. Руданського / В. Лесин // Радянська Буковина. – 1964. – 7 січ.
232. **Малиновський М.** «І я знов живий світ оглядую...» / М. Малиновський // Прапор перемоги. – 1989. – 5 січ. (№ 3).
233. **Маніленко П.** На марці – сміхотворець / П. Маніленко // Вінницька газета. – 2008. – 14 серп. – С. 6.
234. **Мирончук А.** В пам'ять про поета / А. Мирончук // Ленінське плем'я. – 1969. – 16 груд.

235. **Мізяківський О.** Досвід Руданського шанують / О. Мізяківський // Армія України. – 2002. – 8 жовт. (№ 114). – С. 5.
236. **Мізяківський О.** Руданського читай і душу звеселяй / О. Мізяківський // Армія України. – 1999. – 16 лют. – С. 8.
237. **Належно** вшануємо улюбленого в народі поета Степана Руданського! : [звернення до Верховної Ради України та Кабінету Міністрів України] // Кримська світлиця. – 2013. – 6 верес. (№ 36). – С. 7.
238. **Перебейнос П.** Грустная улыбка чародея : [до 160-річчя від дня народж. С. Руданського] / П. Перебейнос // Крымская газета. – 1994. – 15 янв.
239. **Перебийніс П.** Не в'яне слава сміхослова : [до 160-річчя від дня народж.] / П. Перебийніс // Літ. Україна. – 1994. – 13 січ.
240. **Перебийніс П.** Сумна усмішка чародія: до 160-річчя від дня народж. Степана Руданського / П. Перебийніс // Голос України. – 1994. – 13 січ. – С. 6 ; Прапор перемоги. – 1994. – 19 січ. (№ 6).
241. **Петренко К.** Великий поетичний талант / К. Петренко // Радянська Україна. – 1964. – 7 січ.
242. **Петренко К.** Нев'янучий талант: [до 100-річчя з дня смерті поета і лікаря] / К. Петренко // Людина і світ. – 1973. – № 5. – С. 47–49.
243. **Пільгук І.** «І знов живий...» : [до 150-річчя від дня народж. С. Руданського] / І. Пільгук // Літ. Україна. – 1984. – 5 січ.
244. **Пиріг Л.** Філателістичні сторінки історії української медицини / Л. Пиріг // Пиріг Любомир Антонович : біобібліографія. – 2-ге вид., доповн. – К. : Ярославів Вал, 2008. – 232 с. – Про С. Руданського та вшанування його пам'яті. – С. 202.
245. **Пиріг Л.** Філателістичні сторінки медицини / Л. Пиріг // Наук. світ. – 2010. – № 9. – Про С. Руданського та вшанування його пам'яті. – С. 29.
246. **Пиріг Л.** Українська медицина і філателія / Л. Пиріг // Агапіт. – 1996-1997. – № 5/6. – Про С. Руданського та вшанування його пам'яті. – С. 66.
247. **Порхун Д.** Поетичний талант : [до 135-річчя від дня народж. С. Руданського] / Д. Порхун // Молодь України. – 1969. – 5 січ.

248. **Проніна О.** «Повій, вітре, на Україну...» : [телерадіокомпанією «Крим» створено відеофільм про С. Руданського] / О. Проніна // Правда України. – 1992. – 24 листоп.
249. **Регушевський Є.** Присвячується Руданському : [про кф «Степан Руданський» створ. на студії «Укртелефільм»] / Є. Регушевський // Культура і життя. – 1985. – 23 черв.
250. **Ротач П.** Свідчення шани й любові : [до 135-річчя від дня народж. поета і лікаря] / П. Ротач // Літ. Україна. – 1969. – 7 січ.
251. **135 р.** від дня народження С. В. Руданського // Нові книги УРСР. – 1969. – № 35. – С. 27–28.
252. **Терновий А.** Два відеофільми про Руданського / А. Терновий // Вінницька газета. – 1993. – 12 лют.
253. **Юрчишина О.** «...Мене і по смерті, може, послухають...» / О. Юрчишина // Прапор перемоги. – 2007. – 6 січ. (№ 2) ; Кримська світлиця. – 2007. – 2 лют. – С. 7 ; Слово Просвіти. – 2007. – 11–17 січня. – С. 11.
254. **Юрчишина О.** Наш неповторний і незабутній Руданський / О. Юрчишина // Прапор перемоги. – 1995. – 11 січ. (№ 3).
255. **Юрчишина О.** Руданський в Інтернеті / О. Юрчишина // Прапор перемоги. – 2003. – 10 трав.
256. **Юрчишина О.** Руданському присвячується / О. Юрчишина // Кримська світлиця. – 2003. – 30 трав.
257. **Юрчишина О.** Святе ім'я поета-земляка : [до 130-ї річниці з дня смерті С. Руданського] / О. Юрчишина // Подолія. – 2003. – 13 трав.
258. **Юрчишина О.** Степан Руданський на поштовій марці / О. Юрчишина // Вінниччина. – 2008. – 10 верес. (№ 135). – С. 3; Прапор перемоги. – 2008. – 16 верес. ; Кримська світлиця. – 2008. – 3 жовт. – С. 7.
259. **Юрчишина О.** Усміхається Руданському нове тисячоліття / О. Юрчишина // Молодь України. – 2010. – 5 берез. – С. 1–3 вкл. : фото.

Вінниччина вшановує видатного земляка

260. «**А** чому ж там, Іване, дурні продаються?» : [про свято сатири й гумору пам'яті С. Руданського в Калинів. р-ні] // Голос України. – 2004. – 15 січ. – С. 1.
261. **Актянова В.** Руданського віншує Голубівка [село в Калинів. р-ні] / В. Актянова // Камертон-ікс.– 1994. – 14 січ. (№ 1). – С. 7.
262. **Анатолук Г.** На землі сміхотворця / Г. Анатолук // Літературна Україна. – 1985. – 24 січ. – С. 6.
263. **Анатолук Г.** Святкують земляки С. Руданського / Г. Анатолук // Вінницька газета. – 1999. – 16 січ. – С. 1.
264. **Анатолук Г.** Свято невмирущого сміхотворця / Г. Анатолук // Вінницька газета. – 1998. – 15 січ.
265. **Анатолук Г.** ...У Вінниці : [про свято на честь С. Руданського] / Г. Анатолук // Літературна Україна. – 1999. – 4 берез. – С. 8.
266. **Бабій В.** В Руданському пам'ятають Руданського / В. Бабій ; фото М. Самборського // Подолія. – 2002. – 20 лип. – С. 6. – (Спец. вип. газ. «Сільські вісті Вінниччини»).
267. **Бабій В.** Збідніле свято : на Калинівщині двадцять другий раз відсвяткували день гумору, присвячений Степанові Руданському / В. Бабій // Подолія. – 2002. – 16 січ.
268. **Бабій В.** І розлилося море сміху : на Калинівщині двадцять відбулись Дні сатири і гумору, присвяч. С. Руданському / В. Бабій ; фото М. Самборського // Подолія. – 2000. – 25 січ. – С. 4.
269. **Бабій В.** Лунає сміх над рідним краєм / В. Бабій // Прапор перемоги. – 1996. – 20 січ.
270. **Бабій В.** Свято любові, визнання і сміху: фоторепортаж : [вшанування пам'яті С. Руданського на Вінниччині] / В. Бабій // Подолія. – 1994. – 22 січ.
271. **Бабій В.** Свято радості і сміху : фоторепортаж : [до 161-ї річниці від дня народж. С. Руданського] / В. Бабій ; фото М. Самборського // Прапор перемоги. – 1995. – 21 січ.
272. **Бабій В.** Сміймося, бо ми того варті: два дні тисячі людей жартували і веселились на святі гумору [присвяч. 165-й річниці від дня народж. С. Руданського] / В. Бабій ; фото М. Самборського // Подолія. – 1999. – 14 січ.

273. **Бабій В.** «Ти смієшся, а я плачу...» : два дні (сьогодні і завтра) з Степаном Руданським : [в Калинів. р-ні на Вінниччині відбулось свято гумору] / В. Бабій // Подолія. – 1997. – 11 січ.
274. **Бабій В.** Фестиваль розправляє крила, але це ще не той політ / В. Бабій // Прапор перемоги. – 1998. – 23 груд.
275. **Білозор М.** Зустріч із Руданським : [зав. б-ки с. Руданське на Вінниччині про роботу закладу з вшанування пам'яті поета й лікаря] / М. Білозор // Шаргородщина. – 2008. – 15 берез. – С. 4.
276. **Білокопитов М.** На іменинах у Руданського : [про святкування 164-ї річниці від дня народж. поета і лікаря] / М. Білокопитов // Запорозька Січ. – 1998. – 17 лют.
277. **Богуцький М.** Невмируща слава : [до 100-річчя з дня смерті поета] / М. Богуцький // Вінницька правда. – 1973. – 30 квіт.
278. **Бойко С.** Руданського вшанували студенти: у Калинівському технологічному технікумі відсвяткували 180 річницю з дня народження Степана Руданського / С. Бойко // Прапор перемоги. – 2014. – 31 січ. (№ 8).
279. **Боржковський О.** «І я знов живий, світ оглядую...» : [про святкування Днів сатири і гумору, присвяч. С. Руданському на Вінниччині] / О. Боржковський // Пульсуючі джерела. – 2009. – 24 січ. (№ 2). – С. 4.
280. **Борщевський В.** Людям на добро: Дні С. Руданського на Вінниччині / В. Борщевський // Вінниц. правда. – 1982. – 30 січ.
281. **Борщевський В.** Мудрість народна : [до 150-річчя від дня народж. С. Руданського] / В. Борщевський // Вінниц. правда. – 1984. – 6 січ.
282. **Будеш,** батьку, панувати! : [зі свята в с. Хомутиці] // Панорама. – 1998. – 14 січ.
283. **В гостях** у Руданського: [про обл. свято сатири і гумору до 170-річчя від дня народж.] // Панорама. – 2004. – 14 січ.
284. **В Калинівці** сміялися на всю Україну : [починаючи з 1981 р. Калинівщина у січні відзначає свято гумору й сатири ім. С. Руданського] // Прапор перемоги. – 2013. – 22 січ.
285. **Василенко В.** Всміхається Руданському нове тисячоліття : [про літ.-мистец. свято на Калинівщині Вінниц. обл., присвяч. 175-й річниці від дня народж. поета] / В. Василенко, О. Нікіфорова // Прапор перемоги. – 2009. – 20 січ.
286. **Василенко В.** До Руданського на свято у Хомутиці спішать: [про обл. свято сатири і гумору до 170-річчя від дня

народж. С. В. Руданського] / В. Василенко // Подолія. – 2004. – 16 січ. – С. 13. – (Спец. вип. газ. «П'ятниця»).

287. **Василенко В.** І розлилося море сміху: на Калинівщині з успіхом пройшло обласне свято сатири і гумору, присвячене 170-й річниці від дня народження Степана Руданського / В. Василенко, Г. Мельник, С. Осаволук ; фото М. Самборського // Прапор перемоги. – 2004. – 14 січ.

288. **Василенко В.** Лунає сміх над рідним краєм / В. Василенко, С. Осаволук, О. Нікіфорова // Прапор перемоги. – 2014. – 14 січ. (№ 3).

289. **Василенко В.** Фестиваль [присвяч. 160-річчю від дня народж. С. Руданського] крокує по [Калинів.] району / В. Василенко // Прапор перемоги. – 1993. – 27 листоп.

290. **Весело** святкують земляки Руданського: цього року Всеукраїнське свято гумору й сатири імені Степана Руданського відзначили на калинівській землі вже 31-й раз // Вінниччина. – 2013. – 25 січ. (№ 7). – С. 8.

291. **«Взяти в народу і народу ж віддати»** : [про літ.-мистец. вечір у ВОУНБ ім. К. А. Тімірязєва з нагоди 10-річного ювілею Вінниц. куреня гумористів ім. С. Руданського] // Подільська зоря. – 2008. – 10 квіт. – С. 8.

292. **Волощук Г.** «І я знову живий світ оглядаю» : [про день гумору до 175-річчя з дня народж. С. Руданського в м. Шаргороді] / Г. Волощук // Шаргородщина. – 2009. – 23 січ. – С. 4.

293. **Воробей П.** ...Щоб добре велося / П. Воробей // Молодь України. – 1988. – 17 січ.

294. **Всеукраїнське** свято гумору і сатири ім. С. Руданського : [на Вінниччині] : [Відеозапис]. – Режим доступу : <https://www.youtube.com/watch?v=hZnHnwLHGGY>. – Дата доступу : 21.02.2014. – Назва з екрану.

295. **Гарматюк А.** На честь автора «Співомовок» : [про проведення щоріч. літ. свят на честь С. Руданського на Вінниччині] / А. Гарматюк // Літературна Україна. – 1981. – 3 квіт.

296. **Гарматюк А.** Святкують земляки Степана Руданського / А. Гарматюк // Камертон-ікс. – 1995. – 26 січ. (№ 4). – С. 5.

297. **Гарматюк А.** Свято великого сміхотворця / А. Гарматюк // Літературна Україна. – 1998. – 5 берез. – С. 12.

298. **Гарматюк А.** Спадкоємці славетного сміхотворця : до 165-річного ювілею С. Руданського / А. Гарматюк // Вінниччина. – 1998. – 26 груд.
299. **Гаручава Т.** Село з ім'ям поета : [про свято села на Вінниччині, яке носить ім'я поета й лікаря С. Руданського] / Т. Гаручава // Вінниччина. – 2008. – 30 лип. – С. 3.
300. **Гетьман О.** Село його співомовок / О. Гетьман // Вінницька правда. – 1970. – 25 січ.
301. **Гідний** нащадок роду Руданських : [в наук. б-ці Вінниц. нац. мед. ун-ту ім. М. І. Пирогова відбулася зустріч з О. Боржковським, правнучатим племінником С. Руданського] / підгот. М. Сарахан // Вінниц. газета. – 2011. – 10 черв. – С. 8.
302. **Глуханюк П.** На землі поета / П. Глуханюк // Комсомольське плем'я. – 1974. – 5 січ.
303. **Гнатишин Л.** Читали Руданського : [про відзнач. 160-річчя від дня народж. С. Руданського в Іллінец. СШ № 1 Вінниц. обл.] / Л. Гнатишин // Трудова слава. – 1994. – 22 січ.
304. **Гнатюк Н.** Від Руданського до Черногуза : [про одноймен. літ.-мистец. фест. на Вінниччині] / Н. Гнатюк // Вінниччина. – 2001. – 16 січ.
305. **Головенко Н.** Вшанування славетного земляка: [про ювіл. вечір у Могилів-Поділ. ЦРБ з нагоди 160-річчя від дня народж. С. Руданського] / Н. Головенко // Слово Придністров'я. – 1994. – 18 січ.
306. **Горішний А.** Із самої душі народу: дні сатири і гумору на батьківщині поета / А. Горішний // Літературна Україна. – 1982. – 18 лют.
307. **Горішний А.** Свято Руданського / А. Горішний // Вінницька газета. – 1994. – 20 січ.
308. **Гречанівська Т.** В Хомутиці, до Руданського / Т. Гречанівська // Комсомольське плем'я. – 1981. – 3 берез.
309. **Гринчук О.** Степан Руданський у Могилеві-Подільському: [до 100-річчя з дня його смерті] / О. Гринчук // Наддністрянська правда. – 1973. – 24 квіт.
310. **Грош Ю.** Було свято Руданського / Ю. Грош // Прапор перемоги. – 2002. – 9 лют. – С. 5.
311. **Грош Ю.** Земляки – видатному поетові / Ю. Грош // Соціалістична культура. – 1973. – № 5. – С. 37.
312. **Грош Ю.** Квіти поетового дитинства / Ю. Грош // Прапор перемоги. – 1981. – 17 жовт.

313. **Грош Ю.** Навіки в пам'яті народній : [до 150-річчя від дня народж. С. Руданського] / Ю. Грош // Прапор перемоги. – 1984. – 27 берез.
314. **Грош Ю.** Пам'яті земляка / Ю. Грош // Прапор перемоги. – 1981. – 17 лют.
315. **Гулько Л.** Поки сміємось, доти – здорові! / Л. Гулько ; фото О. Гордієвича // Комсомольське плем'я. – 1985. – 10 січ.
316. **Гунько Н.** Свято любові, визнання і сміху: фоторепортаж : [до 160-річчя від дня народж. С. Руданського] / Н. Гунько // Подолія. – 1994. – 22 січ. – С. 4.
317. **Гунько Н.** Слово його безсмертне / Н. Гунько // Прапор перемоги. – 1983. – 3 лют.
318. **Гусак О.** Калинівка сміється на всю Україну : [про відзначення Всеукр. свята гумору і сатири на честь С. Руданського та вручення літ.-мистец. премії його імені] / О. Гусак // Вінницька газета. – 2013. – 25 січ. – С. 4.
319. **Дні** Степана Руданського // Літературна Україна. – 1986. – 13 берез.
320. **До 175-річчя** Степана Руданського : [свято на честь С. Руданського набуло статусу Всеукраїнського] // Освіта Вінниччини. – 2009. – 20 січ. – С. 3.
321. **Дробчак Г.** За доброю традицією : [про урочистості, присвяч. В. Тропініну, С. Руданському і М. Коцюбинському на Вінниччині] / Г. Дробчак // Сільські вісті. – 1981. – 3 листоп.
322. **Дробчак Г.** Сміх лікує і навчає / Г. Дробчак // Сільські вісті. – 1987. – 30 січ.
323. **З іменем** поета : [вшанування пам'яті поета і лікаря в с. Хомутині] // Прапор перемоги. – 2008. – 5 груд.
324. **Захар'яш Є.** І знову сміється Руданський / Є. Захар'яш // Літ. Україна. – 1982. – 4 лют. ; Молодь України. – 1982. – 7 лют.
325. **Зимовий М.** Сміялись, жартували всі : [у м. Калинівці на Вінниччині відбулися Дні сатири і гумору, присвяч. 169-й річниці від дня народж. С. Руданського] / М. Зимовий // Подолія. – 2003. – 22 січ.
326. **Зленко Г.** Вінок поету / Г. Зленко // Вінницька правда. – 1968. – 25 черв.
327. **Знаменні** і пам'ятні дати Вінниччини 2014 року : хронол. довід. / уклад.: О. Ю. Антонюк, Г. М. Авраменко ; відп. за вип. Н. І. Морозова ; Упр. культури і туризму Вінниц. обл. держ.

- адмін., Вінниц. ОУНБ ім. К. А. Тімірязєва. – Вінниця, 2013. – Про вшанування пам'яті С. Руданського на Вінниччині. – С. 21.
328. «**І я знов** живий світ оглядаю» : [про III Всеукр. літ.-мистец. свято ім. С. Руданського, на Вінниччині] // Вінничанка. – 2011. – № 2. – С. 3.
329. **Кадлуцький А.** Свято сатири й гумору / А. Кадлуцький // Независимый курьер. – 2008. – 30 янв. – С. 3.
330. **Калиновський О.** Свято на батьківщині поета / О. Калиновський // Подільська зоря. – 1994. – 22 січ.
331. **Каменюк М.** Доки не встала зірка вечірня / М. Каменюк // Вінницька правда. – 1987. – 7 січ.
332. **Катеринич А.** Співомовки Степана Руданського читала дівтора : [в Шаргород. дит. муз. шк. на Вінниччині] / А. Катеринич // Вінниччина. – 2014. – 22 січ. – С. 9.
333. **Клак Н.** «Руданські самоцвіти»... : [про аматор. фольклор.-етногр. колектив, що носить ім'я С. Руданського] / Н. Клак // Шаргородщина. – 2007. – 10 лют. – С. 4.
334. **Кобець В.** Курінь гумористів веселив у кризу : [на Калинівщині відзначили 175-ту річницю від дня народж. С. Руданського] / В. Кобець // 33 канал. – 28 січ. (№ 5). – С. 14.
335. **Ковальчук В.** Місячник по творчості Руданського : [в Калинів. СШ № 1 на Вінниччині] / В. Ковальчук // Прапор перемоги. – 1984. – 7 січ. (№ 4).
336. **Ковтонюк І.** В гостях у Руданського : [обл. свято сатири і гумору в с. Хомутиніці Калинів. р-ну до 170-ї річниці від дня народж.] / І. Ковтонюк // Панорама. – 2004. – 14 січ.
337. **Козак І.** Свято гумору та сатири [у с. Хомутиніці Калинів. р-ну] / І. Козак // Громада і закон. – 2007. – 16 лют. – С. 2.
338. **Козак І.** Ювілей подільських пересмішників: [Вінниц. курінь гумористів ім. С. Руданського відзначив десятиріч. ювілей] / І. Козак // Вінницька газета. – 2008. – 3 квіт. – С. 5.
339. **Коломієць І.** Почім співомовки? / І. Коломієць, Б. Штейман // Вінницька правда. – 1989. – 12 січ.
340. **Красуляк З.** До Руданського Степана – на гостину / З. Красуляк, Ж. Дмитренко // Світлиця. – 2012. – № 1. – С. 6–9.
341. **Красуляк З.** І мороз, і жарти, і пісні... : 19-20 січня 2013 р. на Калинівщині відбулося V Всеукр. свято сатири і гумору ім. С. Руданського / З. Красуляк // Світлиця. – 2013. – № 1. – С. 13–16.
342. **Куций Л.** Готуємось до ювілею Степана Руданського / Л. Куций // Вінниччина. – 2014. – 3 січ. – С. 15.

343. **Куций Л.** Свято гумору – невід’ємна частка нашого духовного життя / Л. Куций // Вінниц. газета. – 2008. – 22 січ. – С. 7.
344. **Куций Л.** Свято гумору на батьківщині С. Руданського / Л. Куций // Подільська зоря. – 2008. – 24 січ. – С. 10.
345. **Куций Л.** Сміхолобам до днів Руданського : [добірка гуморесок письменників Вінниччини: П. Щербаня, В. Якимчука, М. Сарахана, Л. Куцого, М. Бондарчука, Є. Гудименка, Н. Дубицького, В. Степаненка, І. Козака, В. Коряка, О. Бойка, О. Височанського С. Алексеева] / Л. Куций // Вінниччина. – 2007. – 13 січ. – С. 8.
346. **Куций Л.** Сміялося свято сміхом Руданського : [про свято гумору та сатири в с. Хомутиці й Калинівці до 177-ї річниці від дня народж. С. Руданського] / Л. Куций // Вінниччина. – 2011. – 21 січ. – С. 8. – (Спец. вип. газ. «П’ятниця»).
347. **Лазаренко В.** В гості до Руданського / В. Лазаренко // Комсомольське плем’я. – 1983. – 3 лют.
348. **Леонідів М.** І розливався довкруг сміх : [святкування 160-річчя від дня народж. поета й лікаря в с. Хомутиці] / М. Леонідів // Панорама. – 1994. – 19 січ. – С. 3.
349. **Лиса Л.** Слава сміхотворця Руданського не вмре, не загине : [вшанування пам’яті С. Руданського на Калинівщині] / Л. Лиса // Прапор перемоги. – 1980. – 20 трав. (№ 61).
350. **Лінник Р.** Свято сатири та гумору ім. С. Руданського / Р. Лінник // Крила України. – 2012. – 16–20 січ. – С. 3.
351. **Літопис** комуністичного будівництва : хроніка найважливіших подій в УРСР (1963-1970). – К. : Наук. думка, 1986. – 422 с. – Святкування 135-річчя С. В. Руданського у Вінниц. обл. 7 січ. 1969 р. – С. 323.
352. **Мартонікова І.** На святі Руданського гуляв увесь район / І. Мартонікова // Місто. – 2013. – 23 січня. – С. 33.
353. **Марчук Т.** «І я знову живий світ оглядаю» : [про свято сатири і гумору, присвяч. 170-річчю від дня народж. С. Руданського] / Т. Марчук // Вінниц. газета – 2004. – 13 січ. – С. 2.
354. **Машевцев А.** І знову Руданський у гості до нас завітав : [про літ.-мистец. свято, приуроч. до 171-ї річниці від дня народж. поета й лікаря] / А. Машевцев // Подільська зоря. – 2005. – 22 січ. – С. 3.

355. **Машевцев А.** 5-річний Альоша Гуцал виборів перше місце в обласному конкурсі сатири і гумору. А літературну премію імені Степана Руданського вручено братам Хоменкам / А. Машевцев // 33 канал. – 2005. – 26 січ. – С. 5
356. **Мельник Г.** І радісно було, і сміялись всі : [про святкування 156-ї річниці від дня народж. поета й лікаря в Калинівці] / Г. Мельник // Прапор перемоги. – 1990. – 13 січ.
357. **Мельник Г.** І розлилося море сміху : [на Калинівщині відзначили 169-річчя від дня народж. С. Руданського] / Г. Мельник, М. Емський // Прапор перемоги. – 2003. – 15 січ.
358. **Мельник Г.** «І я знов живий, світ оглядую...» / Г. Мельник // Прапор перемоги. – 1999. – 13 січ.
359. **Мельник Г.** Свято вдалося : репортаж із свята С. Руданського / Г. Мельник // Прапор перемоги. – 2002. – 12 січ. – С. 2.
360. **Мельник Г.** Слава поета лине світом : Дням сатири і гумору імені С. Руданського чверть століття / Г. Мельник, М. Сарахан ; фото М. Самборського // Прапор перемоги. – 2005. – 19 січ. (№ 5).
361. **Микитюк О.** Свято вдалось / О. Микитюк // Земля Подільська. – 1993. – 30 січ. – С. 5.
362. **Миколайчук Л.** І знову вшанували Руданського / Л. Миколайчук // Панорама. – 1996. – 20 січ.
363. **Миколайчук Л.** І свято було, і гумор, і сміх / Л. Миколайчук // Панорама. – 1997. – 15 січ.
364. **Миколайчук Л.** У розкриллі сміху та веселощів / Л. Миколайчук // Комсомольське плем'я. – 1989. – 21 січ.
365. **Миколайчук Л.** Хай Бог благословить! / Л. Миколайчук // Панорама. – 1991. – 15 січ.
366. **Мізяківський О.** Руданського читай і душу звеселяй / О. Мізяківський // Армія України. – 1999. – 16 лют. – С. 8.
367. **Мовчанюк Г.** Калинівчани пишаться видатним земляком / Г. Мовчанюк // Вінниччина. – 2004. – 13 січ.
368. **Мороз О.** Обласне свято сатири та гумору / О. Мороз // Вінницька газета. – 2010. – 26 січ. – С. 4.
369. **Мостовий Ю.** Руданський, Калинівка, Хомутиці / Ю. Мостовий // Комсомольське плем'я. – 1988. – 14 січ. (№ 6).
370. **Мудрик О.** Збережімо спадщину Руданського / О. Мудрик // Прапор перемоги. – 2006. – 11 лют.

371. **Муляр Я.** Вінок у славу невмирущу / Я. Муляр // Вінницька правда. – 1982. – 2 лют.
372. **Муляр Я.** «І я знову живий світ оглядую...» / Я. Муляр // Вінницька правда. – 1983. – 29 жовт.
373. **Муляр Я.** На землі Степана Руданського / Я. Муляр // Вінницька правда. – 1981. – 22 лют.
374. **На Батьківщині** Руданського : [фоторепортаж про свято в с. Хомутинці] // Літературна Україна. – 1983. – 17 лют. – С. 8.
375. **На Батьківщині** Степана Руданського // Робітничка газета. – 1988. – 26 січ.
376. **Нашадки** Руданського : [в Калинів. ЦРБ відбувся конкурс на краще написання віршів, присвяч. С. Руданському] // Прапор перемоги. – 2005. – 19 лют.
377. **Невмируща** пісня Руданського : [про обл. свято сатири і гумору] // Подолія. – 2005. – 18 січ.
378. **Оберемок І.** На гостину до Руданського / І. Оберемок // ДТП. – 1997. – 25 січ. (№ 5). – С.8.
379. **Оберемок І.** Невмирущий усміх подолянина / І. Оберемок // Вінницькі відомості. – 1998. – 13 лют. – С. 15 ; ДТП. – 1998. – 24 січ. – С. 4.
380. **Осаволук С.** Веселе слово лине над рідним краєм / С. Осаволук, О. Нікіфорова ; фото М. Самборського // Прапор перемоги. – 2007. – 17 січ. (№ 5).
381. **Осаволук С.** У Калинівку на свято // С. Осаволук // Прапор перемоги. – 2011. – 11 січ. (№ 2).
382. **Очеретний В.** Хомутинці приймали гостей / В. Очеретний // 33 канал. – 1999. – 21 січ. – С. 21.
383. **Пам'яті** видатного поета-демократа : [святкували 135-річчя від дня народж. С. Руданського на Вінниччині] // Робітничка газета. – 1969. – 7 січ.
384. **Пам'ять** народна : [про наук. конф. у с. Хомутинці пам'яті С. Руданського] // Радянська освіта. – 1973. – 9 трав.
385. **Пастушенко Л.** На землі Руданського / Л. Пастушенко // Радянська Україна. – 1982. – 16 лют.
386. **Пастушенко Л.** Ожили персонажі / Л. Пастушенко // Радянська Україна. – 1984. – 31 січ.
387. **Перебийніс П.** І сміх, і сльози його – легендарні : [до 165-річчя від дня народж. С. Руданського] / П. Перебийніс // Вінницька газета. – 1999. – 5 січ.

388. Під мелодію відомої пісні [«Повій, вітре, на Україну», ярмарком жартів і сміху, піснями і танцями, народними гуляннями відзначили на Вінниччині 175-річчя від дня народж. С. Руданського] // Культура і життя. – 2009. – 28 січ. – С. 1.
389. Піх Н. Лірик, романтик і класик народного гумору : [про літ.-мистец. вечір до 180-річчя від дня народж С. Руданського у Шаргород. ЦРБ] / Н. Піх // Шаргородщина. – 2014. – 31 січ. – С. 5.
390. Попадюк В. На землі Руданського / В. Попадюк // Вінницька правда. – 1962. – 29 верес.
391. Премія для сатириків [ім. С. Руданського започаткована у Вінниц. обл. Перші лауреати оголошені в січ. 1994 р. Ініціаторами премії стали обл. орг. Спілки письмен. України та агропром. п-во ім. С. Руданського с. Хомутиці Калинів. р-ну] // Панорама. – 1993. – 8 груд.
392. Приїхали у гості. І сміх з собою привезли // Вінниччина. – 1993. – 19 січ.
393. Про Всеукраїнську літературно-мистецьку премію імені Степана Руданського [Електронний ресурс] : розпорядж. Вінниц. облдержадмін. від 13 лют. 2006 р. № 44 : [затвердж. склад журі та положення про Всеукр. літ.-мистец. премію ім. Степана Руданського] // Вінницька обласна державна адміністрація : офіц. інтернет-представництво / розроб. та супровід сайту компанія «Ліана». – Електрон. текст. і графіч. дані. – [Вінниця, 2013]. – Режим доступу: http://www.vin.gov.ua/web/vinoda.nsf/web_alldocs/DocNQBTM. – Дата доступу : 18.02.2013). – Назва з екрана.
394. Пушкар А. Руданського читай і душу звеселяй : [про відзначення 165-ї річниці від дня народж. С. Руданського в с. Хомутиці на Вінниччині] / А. Пушкар ; фото А. Бойка // Вінниччина. – 1999. – 16 січ.
395. Рабенчук В. «Дочекався я свого святонька» : [до 160-річчя від дня народж. С. Руданського] / В. Рабенчук // Вінниччина. – 1994. – 15 січ.
396. Рабенчук В. Вакцина лікаря Руданського від антиукраїнського сказу : [про традиц. свято пам'яті С. Руданського на Вінниччині] / В. Рабенчук // Літературна Україна. – 2008. – 14 лют. – С. 2.
397. Рабенчук В. Сміялося свято, сміялося... / В. Рабенчук // Вінницька газета. – 1997. – 16 січ.

398. **Рабенчук В.** Усміхається нове тисячоліття / В. Рабенчук // Літературна Україна. – 2008. – 15 трав. – С. 2.
399. **Рибалко А.** «Один з вельми небагатьох...» : [до 120-річчя з дня смерті поета] / А. Рибалко // Земля Подільська. – 1993. – 1 трав.
400. **Руденко В.** Ти завжди з нами, поете! // Вінницька правда. – 1984. – 18 січ.
401. **Самійлюк Я.** «Повій, вітре, на Україну» : [до 150-річчя від дня народж. С. Руданського] // Колгоспна зоря. – 1984. – 5 січ.
402. **Сарахан М.** Веселі вісті від гумористів: [у Калинів. РБК відбувся конкурс читців-гумористів до 170-річчя від дня народж. С. Руданського] // Прапор перемоги. – 2003. – 13 груд.
403. **Свято Руданського** : [про Всеукр. літ.-мистец. свято пам'яті С. Руданського «І я знов живий світ оглядаю» у с. Хомутиніці Калинів. р-ну] // Свобода слова. – 2011. – 26 січ. – С. 18.
404. **Сегеда Ю.** На малій батьківщині Руданського : [про свято сміху в Калинівці] / Ю. Сегеда // Вінниччина. – 2007. – 16 січня.
405. **Сегеда Ю.** Свято сміху на козацький лад : [у відділі мистецтв обл. б-ки ім. К. А. Тімірязєва відбулося святкування 10-річчя Вінниц. куреня гумористів ім. С. Руданського] // Вінниччина. – 2008. – 5 квіт. – С. 8. – (Спец. вип. газ. «Хочу все знати»).
406. **Скрипник В.** Руданському всміхається нове тисячоліття / В. Скрипник // Голос України. – 2009. – 17 січ. – С. 5.
407. **Скрипник В.** Стежкою Степана Руданського / В. Скрипник // Голос України. – 2010. – 5 лют. (№ 20). – С. 8
408. **Сміються** земляки Руданського // Комсомольське плем'я. – 1982. – 4 лют.
409. **Сокур В.** Поет, шанований народом / В. Сокур // Друг читача. – 1974. – 3 січ.
410. **Сорокіна О.** «Збиралися товариші до моєї хати» / О. Сорокіна // Вінниччина. – 1997. – 11 січ.
411. **Степан Руданський** чекає на гостей // Подолія. – 1998. – 4 груд. – (Спец. вип. газ. «П'ятниця»).
412. **180 річницю** від дня народження видатного українського поета-сатирика Степана Руданського відзначили на Вінниччині [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://vodtrk.com.ua/newsvincultura/20431-180-richnitsyu-vid-dnya-narodzheniya>

vidatnogo-ukrajinskogo-poeta-satirika-stepana-rudanskogo-vidznachili-na-vinnichchini.– Дата доступу : 25.02.14. – Назва з екрана.

413. **Страшний В.** Веселились Хомути́нці і Калині́вка сміялась / В. Страшний // Вінниччина. – 2006. – 21 січ. – С. 1. – (Спец. вип. газ. «Хочу все знати»).

414. **Страшний В.** Письменник, лікар і мировий суддя : [про свято з нагоди 174-ї річниці від дня народж. С. Руданського] / В. Страшний // Вінниччина. – 2008. – 16 січ. (№ 9). – С. 4.

415. **Страшний В.** У Калині́вку до Степана Руданського / В. Страшний ; фото В. Осьмушка // Вінниччина. – 2009. – 20 січ. – С. 4.

416. **Страшний В.** Удвадцятье Калині́вка повнилась сміхом / В. Страшний // Вінниччина. – 2000. – 29 січ. – (Спец. вип. газ. «Зоряна криниця»).

417. **Терновий А.** Під життерадісним знаком Руданського / А. Терновий // Вінницька газета. – 1996. – 16 січ.

418. **Терновий А.** Так сміялися в Хомути́нцях і в Калині́вці, що було чути у Вінниці / А. Терновий // Вінницька газета. – 1995. – 19 січ.

419. **Терновий А.** Як завжди було весело / А. Терновий // Вінницька газета. – 1993. – 21 січ.

420. **Ткаченко Н.** Зустрівся поет з своїми героями на картині новогребельського художника / Н. Ткаченко // Прапор перемоги. – 2003. – 3 груд.

421. **Тронько П. Т.** Увічнена історія України / П. Т. Тронько, В. А. Войналович. – К. : Наук. думка, 1992. – Про увічнення пам'яті С. Руданського на Вінниччині. – С. 214.

422. **У краю Руданського** // Подолія. – 1997. – 23 січ.

423. **Хоменко Б.** Він з нами, як живий / Б. Хоменко // Комсомольське плем'я. – 1984. – 14 січ.

424. **Хоменко Б.** Живе слово правди : [до 150-ї річниці від дня народж. С. Руданського] / Б. Хоменко // Сільські вісті. – 1984. – 5 січ.

425. **Хоменко Б.** На Батьківщині автора співомовок / Б. Хоменко, Ю. Назаренко // Прапор перемоги. – 1968. – 1 жовт., 10 жовт.

426. **Хоменко Б.** Світлий талант : [до 160-річчя від дня народж. С. Руданського] / Б. Хоменко // Вінницька газета. – 1994. – 6 січ.

427. **Хоменко Б.** Син народу великого / Б. Хоменко // Комсомольське плем'я. – 1964. – 5 січ.
428. **Хоменська Г.** III Всеукраїнське літературно-мистецьке свято імені Степана Руданського «І я знов живий світ оглядую» / Г. Хоменська // Світлиця. – 2011. – № 1. – С. 5, 6.
429. **Хомутині** чепуряться до свята // Прапор перемоги. – 2013. – 16 серп. – С. 2.
430. **Хроніка** : [про відзнач. 135-ї річниці від дня народж. С. Руданського] // Літературна Україна. – 1969. – 10 січ.
431. **Цвігун Т.** Фестиваль імені С. Руданського стартує у вересні / Т. Цвігун // Камертон-ікс. – 1993. – 4 черв.
432. **Чебан О.** «І все мине, що гірко було» : [на Вінниччині відбулося Всеукр. свято сатири і гумору до 180-річчя від дня народж. С. Руданського] / О. Чебан // Урядовий кур'єр. – 2014. – 18 січ. (№ 10). – С. 21.
433. **Чебан О.** Пісня сильніша морозу : [на Вінниччині відзначили 175-річчя від дня народж. С. Руданського] / О. Чебан // Урядовий кур'єр. – 2009. – 23 січ. – С. 16 .
434. **Чебан О.** Степану Руданському сподобалося б : [про с. Хомутині Калинів. р-ну] / О. Чебан // Урядовий кур'єр. – 1996. – 15 лют.
435. **Чорногуз О.** Сміх – свято душі / О. Чорногуз // Україна. – 1982. – № 11. – С. 21.
436. **Чумак Б.** Свято вдалось на славу / Б. Чумак // Прапор перемоги. – 1982. – 4 лют.
437. **Чумак Б.** Свято на честь поета-земляка : [на Калинівщині вперше відбулись Дні сатири і гумору] / Б. Чумак // Прапор перемоги. – 1981. – 26 лют.
438. **Шабатин П.** Письменник і рідна земля : [літ. свято «Дні Руданського на Вінниччині»] / П. Шабатин // Україна. – 1983. – № 7. – С. 7.
439. **Швець А.** Наша культурна спадщина / А. Швець // Вінницький регіон. – 2007. – 19 січ. – С. 5.
440. **Шмигельська О.** 18 Дідів Морозів, Проня Прокопівна та Солоха вітали численних гостей в 170-й день народження Руданського: [про вшанування поета і лікаря в Калинівці] / О. Шмигельська // Вінницькі відомості. – 2004. – 14 січ. – С. 3.
441. **Щедрівочка** щедрувала на свято закликала // Прапор перемоги. – 2008. – 16 січ.

442. **Ювілей** на стовпі : [на Вінниччині відсвяткували 175-ту річницю з дня народж. С. Руданського] // 20 хвилин. – 2009. – 23–24 січня. – С. 3
443. **Юрчишина О.** Веселі Хомутиці : [про Всеукр. свято сатири й гумору пам'яті лікаря й поета С. Руданського на Вінниччині] / О. Юрчишина // Сільські вісті. – 2013. – 14 лют. (№ 18). – С. 2.
444. **Юрчишина О.** Вшановуючи пам'ять Степана Руданського : [урочистості до 173-річчя від дня народж. поета й лікаря на Калинівщині] / О. Юрчишина // Подолія. – 2007. – 13 січ.
445. **Юрчишина О.** Дні Степана Руданського у Хомутицях та Калинівці / О. Юрчишина // Нація і держава. – 2013. – 7 лют. (№ 6). – С. 8.
446. **Юрчишина О.** З когорти славетних : [про свято села на Шаргородщині, що носить ім'я С. Руданського] / О. Юрчишина // Шаргородщина. – 2008. – 15 серп.
447. **Юрчишина О.** «І все мине, що гірко було...» : [про традиц. щоріч. Дні сатири і гумору, присвяч. С. Руданському на Вінниччині] / О. Юрчишина // Молодь України. – 2006. – 8–14 черв. – С. 11.
448. **Юрчишина О.** І слово лікує... : [про лікаря С. Руданського та літ.-мистец. вечір в наук. б-ці ВНМУ ім. М. І. Пирогова до 180-річчя від дня його народж.] / О. Юрчишина, Л. Лізановська // Літ. Україна. – 2014. – 27 лют. (№ 9). – С. 14.
449. **Юрчишина О.** Наш неповторний і незабутній Руданський / О. Юрчишина // Прапор перемоги. – 1995. – 11 січ.
450. **Юрчишина О.** Поетова колиска – Хомутиці : [про рід, дит. роки С. Руданського та вшанування його пам'яті в Калинів. р-ні] / О. Юрчишина // Пульсуючі джерела. – 2007. – 12 груд. – С. 1, 2.
451. **Юрчишина О.** У Руданському люди гостинні : [с. Руданське Шаргород. р-ну Вінниц. обл. відзначило своє 80-річчя. Вшанування пам'яті лікаря й поета в селі] / О. Юрчишина // Прапор перемоги. – 2002. – 13 лип. – С. 3 ; Кримська світлиця. – 2003. – 10 січ. – С. 13.
452. **Юрчишина О.** У Руданському пам'ятають Руданського : [про свято села, що носить ім'я поета і лікаря] / О. Юрчишина // Кримська світлиця. – 2008. – 8 серп. – С. 11.

453. **Юрчишина О.** У Хомутинях пройшли Дні Степана Руданського / О. Юрчишина // Народний лікар України. – 2013. – Берез. (№ 3).
454. **Юрчишина О.** Хрещений батько села : [про вшанування пам'яті поета й лікаря в с. Руданське Шаргород. р-ну Вінниц. обл.] / О. Юрчишина // Прапор перемоги. – 2008. – 22 лип.
455. **Юрчишина О.** Ювілей поетового села / О. Юрчишина // Сільські вісті. – 2012. – 20 верес.
456. **Юрчишина О.** Шанують ім'я поета / О. Юрчишина // Прапор перемоги. – 2008. – 5 січ.
457. **Юхимович Н.** Щоб добро прибувало / Н. Юхимович // Комсомольське плем'я. – 1986. – 11 січ.
458. **Яхно Л.** Життєдайний сміх поета / Л. Яхно // Прапор перемоги. – 2007. – 13 січ.

Літературно-мистецькі заходи в Національній науковій медичній бібліотеці України

459. **Бабій В.** Свято Степана Руданського в Києві / В. Бабій // Прапор перемоги. – 2002. – 23 лют. – С. 4.
460. **Бабій В.** Столиця вшанувала пам'ять Руданського / В. Бабій // Подолія. – 2002. – 13 лют.
461. **Бойко В.** Степан Руданський...: у Києві / В. Бойко // Літературна Україна. – 1999. – 4 берез. – С. 8.
462. **Боржковський О.** Вшанували пам'ять Степана Руданського / О. Боржковський // Пульс. – 2009. – № 7. – С. 7.
463. **Боржковський О.** Київ згадує Руданського / О. Боржковський // Прапор перемоги. – 2010. – 12 лют. (№ 11).
464. **Боржковський О.** Кияни вшанували пам'ять Степана Руданського / О. Боржковський // Кримська світлиця. – 2009. – 27 лют. – С. 19 ; Прапор перемоги. – 2014. – 25 лют. (№ 15).
465. **Боржковський О.** «Повій, вітре...» лунало у Києві / О. Боржковський // Прапор перемоги. – 2009. – 13 лют.
466. **Віленський Ю.** Вечір пам'яті Степана Руданського / Ю. Віленський // Ваше здоров'я. – 2007. – 16 лют. (№ 6). – С. 16.

467. **Віленський Ю.** «І я знов живий світ огляну» : [літ.-мистец. читання, присвяч. 172-річчю С. Руданського] / Ю. Віленський // Ваше здоров'я. – 2006. – 10 берез. – С. 14.
468. **Віленський Ю.** «Повій, вітре, на Україну...» / Ю. Віленський // Ваше здоров'я. – 2011. – 18 лют. (№ 7). – С. 13.
469. **Віленський Ю.** «Повій, вітре, на Україну». У Держ. наук. мед. б-ці України відбувся традиц. мистец. вечір, присвяч. Степанові Руданському / Ю. Віленський // Ваше здоров'я. – 2005. – 28 січ.–3 лют. – С. 15.
470. **Віленський Ю.** Свято в медичній бібліотеці / Ю. Віленський // Ваше здоров'я. – 2005. – 18–24 листоп. – С. 14.
471. **Віленський Ю.** Степан Руданський на вулиці Льва Толстого / Ю. Віленський // Медична газета України. – 1997. – № 7/8. – С. 12.
472. **Емський М.** Великий похід поета / М. Емський // Прапор перемоги. – 2003. – 22 січ.
473. **Зимовий М.** І в Києві згадали Степана Руданського / М. Зимовий ; О. Боржковський (світлини) // Подолія. – 2003. – 25 січ. – С. 4. – (Спец. вип. газ. «Сільські вісті Вінниччини»).
474. **І сміх**, і слези... // Літ. Україна. – 2003. – 13 лют. – С. 6.
475. **Колодійчук Є.** Він лікував і сміхом / Є. Колодійчук. // Урядовий кур'єр. – 2003. – 5 лют. – С. 16.
476. **Колодійчук Є.** І сміх лікує / Є. Колодійчук // Урядовий кур'єр. – 2002. – 13 лют.
477. **Кульова В.** Український Рабле : у Київ. держ. мед. б-ці вшанували пам'ять лікаря і поета С. Руданського, котрий понад сто років тому передбачив Чорнобильську катастрофу / В. Кульова // Хрещатик. – 2006. – 15 лют. (№ 22). – С. 15.
478. **Літературно-мистецький вечір** з нагоди 177-річчя від дня народж. С. В. Руданського відбувся 25 січ. 2011 р. у Золотій залі Нац. наук. мед. б-ки України [Електронний ресурс] // Новини Національної наукової медичної бібліотеки України : сайт / Нац. наук. мед. б-ка України. – Режим доступу : <http://www.library.gov.ua/html/n20110203/rud.html>. – Дата доступу. – 18.02.2013). – Назва з екрана.
479. **Павленко Р.** Від Хомути́нців – до Києва / Р. Павленко // Вечірній Київ. – 1998. – 6 лют. – С. 13.
480. **Павленко Р.** Свято Руданського на вулиці Толстого / Р. Павленко // Ваше здоров'я. – 2001. – № 5. – С. 3.

481. **Павленко Р.** Слава поета і лікаря / Р. Павленко // Вечірній Київ. – 1999. – 30 січ. – С. 5.
482. «Поєднання мудрості й веселого розуму» // Літературна Україна. – 2005. – 3 лют. – С. 2.
483. **Прохоренко А.** У Києві, Хомутинях, в Калинівці... / А. Прохоренко // Літературна Україна. – 2001. – 15 лют. – С. 8.
484. **Сарахан М.** Великий похід поета / М. Сарахан // Вінниччина. – 2003. – 28 січ.
485. **Скомаровський В.** «І я знов живий світ оглядую...» / В. Скомаровський // Культура і життя. – 2003. – 19 лют. – С. 7.
486. **Славному** поету продовжують присвячувати книги // RIA-Калинівка. – 2006. – 18 січ. – С. 3.
487. **Сом М.** «Повій, вітре, на Україну» заспівали всі / М. Сом // Вечірній Київ. – 2000. – 1 лют. – С. 6.
488. **6 лютого** 2014 року у Золотій залі Національної наукової медичної бібліотеки України відбулися 30-ті літературно-мистецькі читання з нагоди 180 річниці від дня народження класика української літератури, видатного поета, перекладача, громадського діяча, талановитого лікаря Степана Васильовича Руданського. – Режим доступу : <http://www.library.gov.ua/html/n07022014/VRudanskuy.pdf>. – Дата доступу : 05.05.2014. – Назва з екрана.
489. **Юрчишина О.** Вечір пам'яті поета / О. Юрчишина // Пульс. – 2006. – 9 лют. – С. 7.
490. **Юрчишина О.** Вшанували пам'ять Степана Руданського / О. Юрчишина // Пульс. – 2009. – 19 лют.
491. **Юрчишина О.** Вшанували Степана Руданського / О. Юрчишина // Подолія. – 2007. – 3 берез. – С. 2.
492. **Юрчишина О.** Київ вшанує пам'ять поета / О. Юрчишина ; фото О. Боржковського // Прапор перемоги. – 2008. – 26 січ.
493. **Юрчишина О.** Київ вшанував пам'ять Руданського / О. Юрчишина ; фото О. Боржковського // Прапор перемоги. – 2005. – 29 січ. (№ 8).
494. **Юрчишина О.** Київ вшанував пам'ять Степана Руданського / О. Юрчишина // Прапор перемоги. – 2011. – 11 лют. ; 2013. – 1 берез.
495. **Юрчишина О.** Лікар і слово – поєднання гармонійне / О. Юрчишина // Пульс. – 2008. – № 5. – С. 7.

496. **Юрчишина О.** Лікарю і поету Степану Руданському – 177 років [Електронний ресурс] : 25 січ. 2011 р. наук. б-ка ВНМУ ім. М. І. Пирогова взяла участь у вечорі вшанування пам'яті лікаря-поета Степана Руданського з нагоди 177-річчя від дня народж. Захід відбувся в Нац. наук. мед. б-ці України. – Режим доступу: http://library.vsmu.edu.ua/index.php?option=com_content&task=view&id=273&Itemid=99. – Дата доступу : 07.12.13. – Назва з екрана.
497. **Юрчишина О.** Любов до поета – всенародна / О. Юрчишина // Прапор перемоги. – 2007. – 3 лют.
498. **Юрчишина О.** На честь Степана Руданського / О. Юрчишина // Шаргородщина. – 2007. – 10 лют.
499. **Юрчишина О.** Степан Руданський в палаці Терещенків / О. Юрчишина // Прапор перемоги. – 2006. – 1 лют.
500. **Юрчишина О.** Тут витає дух Руданського / О. Юрчишина // Прапор перемоги. – 2005. – 23 листоп.
501. **Юрчишина О.** У головній медичній книгозбірні України вшанували пам'ять лікаря та поета / О. Юрчишина // Народний лікар України. – 2011. – Берез. (№ 3). – С. 2.
502. **Юрчишина О.** У Києві пам'ятають про С. Руданського / О. Юрчишина // Пульс. – 2007. – 15 лют.
503. **Юрчишина О.** «Хіба хмаронька заплаче дощем по мені...» / О. Юрчишина // Кримська світлиця. – 2013. – 12 квіт. – С. 9.

Крим пам'ятає Руданського

504. **Безсмертні** співомовки Руданського : [у Ялті відбулися Дні пам'яті С. Руданського] // РІА-Калинівка. – 2005. – 15 черв.
505. **Белоусов Е.** Дни Степана Руданского в Крыму / Е. Белоусов // Победа. – 2006. – 7 окт. (№ 79). – С. 5.
506. **Білоусов Є.** Дні Степана Руданського в Криму / Є. Білоусов // Слово Просвіти. – 2006. – 19–25 жовт. (№ 42). – С. 6.
507. **Білоусов Є.** Живе відлуння : [вшанування пам'яті поета біля його могили в Ялті] / Є. Білоусов // Пульсуючі джерела. – 2009. – 28 трав.

508. **Білоусов Є.** Зустріч з Руданським : [вшанування пам'яті поета і лікаря біля його могили в Ялті] / Є. Білоусов // Прапор перемоги. – 2009. – 15 трав.
509. **Білоусов Є.** Зустріч зі Степаном Руданським : [вшанування пам'яті лікаря-поета біля його могили в Ялті] / Є. Білоусов // Кримська світлиця. – 2009. – 5 черв. – С. 11.
510. **Богданова И.** Он научил украинцев смеяться : [на Поликуров. мемориале в Ялте почили память С. Руданского] / И. Богданова ; фото А. Кравца // Крымская газета. – 2011. – 14 мая. – С. 2.
511. **Богданова Л.** У рівень з Тарасом: [в Ялті відбулися краєзн. читання «Степан Руданський – письмен., лікар, громад. діяч», орг. Ялтин. іст.-літ. музеєм, Крим. держ. гуманітар. ін-том і Всеукр. інформ.-культур. центром] / Л. Богданова // Крымские известия. – 2004. – 15 трав. – (Дод. до газ. «Кримський діалог»).
512. **Бойко В.** У Ялту, до Руданського // Вітчизна. – 2006. – № 5/6. – С. 168.
513. **Боржковський О.** Підтримайте бібліотеку імені Степана Руданського! (Лист із Криму) / О. Боржковський, О. Януш, Л. Задорожна // Вінницька газета. – 1997. – 21 жовт. (№ 129).
514. **Боржковський О.** Поет і лікар : [про кн. письм. з Феодосії Є. Білоусова «Степан Руданський – поет і лікар»] / О. Боржковський // Кримська світлиця. – 2009. – 23 січ. – С. 11.
515. **Боржковський О.** Святковий дарунок: [про кн. письм. з Феодосії Є. Білоусова «Степан Руданський – поет і лікар»] / О. Боржковський // Прапор перемоги. – 2009. – 9 січ.
516. **Боржковський О.** Свято гумору на вулиці Степана Руданського [в Ялтин. ЗОШ № 15, присвяч. С. Руданському] / О. Боржковський // Прапор перемоги. – 2004. – 17 квіт.
517. **В Керчи** говорили о Степане Руданском : [в АРК впервые реализуется акция «Дни Степана Руданского в Крыму», организованная с целью возродить память незаслуженно забытого украинского поэта-медика.] [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <http://kerch.com.ua/articleview.aspx?id=4170>. – Дата доступа : 10.02.2014. – Загл. с экрана.
518. **Виставка** до ювілею поета : [в Ялтин. музеї Лесі Українки відкрилася виставка «Повій, вітре, на Вкраїну» до 170-річчя з дня народж. С. Руданського] // Кримська світлиця. – 2004. – 9 січ.

519. **Віленський Ю.** Про соловейка України – талановито, вправно, цікаво : [про кн. письм. з Феодосії Є. Білоусова «Степан Руданський – поет і лікар»] / Ю. Віленський // Пульсуючі джерела. – 2009. – 24 берез. – С. 4.
520. **Головко Д.** Возвращение поэта. К 175-й годовщине со дня рождения С. В. Руданского / Д. Головко // Крымская газета. – 2009. – 19 февр.
521. **Горянський П.** Біля могили С. Руданського та спомини Ю. П. Ф'єрфора // Записки іст.-філол. від. ВУАН. – К., 1926. – Кн. 7/8. – С. 404–407.
522. **Даниленко Т.** «Не плач, хмаринко, по мені» : [на могилі С. Руданського в Ялті] / Т. Даниленко // Українське слово. – 1999. – 24 черв. – С. 11.
523. **Дзвени бандуро!** : [про нар. капелу бандуристок ім. С. Руданського Крим. гуманіт. ун-ту] // Кримська світлиця. – 2006. – 26 трав.
524. **Дні** Степана Руданського в Криму // Кримська світлиця. – 2006. – 22 верес.
525. **До річниці** поета : [вийшла у світ книжка А. Єфімова «Мій земляк Степан Руданський» (Сімф., 2013)] // Крымские известия. – 2014. – 16 січ. (Дод. до газ. «Кримський діалог»).
526. **Допоможемо** музею Степана Руданського в Ялті : [відгук на статтю в газ. «Кримська світлиця» від 14.09.12 р.] // Кримська світлиця. – 2012. – 16 листоп. – С. 16.
527. **Іванець А.** Українознавець П. Горянський : [його роль у вшануванні пам'яті С. Руданського в Криму] / А. Іванець // Крымские известия. – 2008. – 25 груд. – (Дод. до газ. «Кримський діалог»).
528. **Його** слово живе: [про Всеукр наук. конф. «Степан Руданський – письменник, лікар, громад. діяч» у Крим. держ. гуманітар. ін-ті, м. Ялта] // Кримська світлиця. – 2004. – 7 трав. – С. 14.
529. **К 180-летию** со дня рождения Степана Руданского : [мероприяття в Ялте] // Южная губерния. – 2014. – 1 февр. (№ 3). – С. 4 : ил.
530. **Калугин Ю.** Степан Руданский : [к 125-летию со дня рождения] / Ю. Калугин // Крымская правда. – 1959. – 6 янв.
531. **Киричок П.** Смеха народного властелина : к 130-летию со дня рождения С. В. Руданского / П. Киричок // Советский Крым. – 1964. – 7 янв.

532. **Кримський А.** Знадоби для життєпису Степана Руданського (1833-1873) / А. Кримський, М. Левченко ; вступ. передм. С. Єфремова «Самотній співець». – К., 1926. – (Зб. іст.-філол. від. № 19, вип. 1). – Із змісту: Могила Руданського в Ялті. – С. 43–50.
533. **Малий Є.** На могилі Степана Руданського [в Ялті]: (з приводу 40-ліття з дня його смерті) / Є. Малий // Дніпрові хвили. – 1913. – 4 трав. (№ 9). – С. 151–153 ; Кримська світлиця. – 1995. – 23 груд.
534. **Маніленко П.** Дні Степана Руданського / П. Маніленко // Вінницька газета. – 2006. – 9 листоп. – С. 5.
535. **Настіна В.** Українська книга підкорює Кримські вершини : [нащадок С. Руданського О. Боржковський презентував фотовист. «Степан Руданський – відомий і невідомий», присвяч. 150-річчю приїзду лікаря в Крим] / В. Настіна // Кримська світлиця. – 2011. – 26 серп.
536. **Одаренний** словом : [о чествованні пам'яті С. Руданського на Поликуровском меморіалі в Ялті] // Южная газета. – 2011. – 6 мая (№ 17). – С. 5.
537. **Одна** из городских библиотек названа именем Степана Руданского : [Ялтинской библиотеке-филиалу № 23 на улице Украинской присвоено имя Степана Руданского. Решение об этом принято на очередной сессии городского совета] [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <http://yaltatv.com.ua/news/1388072015/>. – Дата доступа : 10.02.2014. – Загл. с экрана.
538. **Павленко Р. І.** Вшанування спадщини Степана Руданського [в Ялті] / Р. І. Павленко // Шкільна бібліотека. – 2004. – № 13/14. – С. 56.
539. **Савельєв А.** Живет слово поэта Руданского / А. Савельєв // Крымская правда. – 1954. – 21 мая.
540. **Сарахан М.** І він знов живий Крим оглядує... : [про Дні С. Руданського в Криму] / М. Сарахан // Кримська світлиця. – 2006. – 6 жовт. (№ 41). – С. 2.
541. **Сарахан М.** Книга кримчанина про поета-подолянина : [про кн. Є. Білоусова «Степан Руданський – поет і лікар»] / М. Сарахан // Вінниччина. – 2007. – 16 січ. – С. 4.
542. **Сарахан Т.** На другій батьківщині Руданського / Т. Сарахан // RIA-Калинівка. – 2006. – 18 жовт. (№ 41). – С. 5.

543. **Скрипник І.** На могилі С. Руданського / І. Скрипник // Літературна Україна. – 1969. – 20 трав.
544. **Страшенко О.** Ялтинський репортаж : [про ялтин. шк. № 15 ім. С. Руданського] / О. Страшенко // Незборима нація. – 2003. – № 11.
545. **Сосницька І.** З Руданським на фасаді : [в Криму з'явилася перша укр. б-ка ім. С. Руданського] / І. Сосницька // Подолія. – 1997. – 2 жовт. (№ 116).
546. **Памяти** Степана Руданского [Электронный ресурс] : [8 января на Поликуровском мемориале состоялось возложение цветов к памятнику писателя]. – Режим доступа : <http://www.yalta-gs.gov.ua/news/obshchestvo/item/299-pamyati-stepana-rudanskogo>. – Дата доступа : 10.02.2014. – Загл. с экрана.
547. **Пашковская Г.** Писателю-демократу посвящается : [о выезд. заседании каф. укр. языка и лит. Симф. гос. ун-та в США № 2 г. Ялты, посвящ. С. Руданскому] / Г. Пашковская // Советский Крым. – 1983. – 20 апр.
548. **Положення** про літературну премію імені Степана Руданського : [Крим. респ. орг. Нац. спілки письменників України засновує літ. премію імені Степана Руданського] // Кримська світлиця. – 2013. – 12 квіт. (№ 15).
549. **Прокопчук В. С. В. Д.** Отамановський – пам'яткоохоронець: [про упоряд. могили С. В. Руданського та увічнення його пам'яті в Ялті] / В. С. Прокопчук // Подільська старовина : наук. зб. – Вінниця, 1993. – С. 31–33.
550. **Регрут С. М.** Свято української книги у школі імені Степана Руданського [в Ялті] / С. М. Регрут // Кримська світлиця. – 2009. – 27 листоп. – С. 11. – (Дит. газ. «Джерельце»).
551. **Холодний М.** Хто захистить кримських українців? / М. Холодний // Сучасність. – 1991. – № 9. – Про необхідність вшанування пам'яті С. Руданського в Ялті. – С. 104–105.
552. **Чабан М.** На могилі Степана Руданського / М. Чабан // Кримська світлиця. – 1995. – 23 груд. – С. 3.
553. **Юрчишина О.** «Повій, вітре...» звучала в Ялті : [про літ.-мистец. свято, присвяч. С. Руданському] / О. Юрчишина // Прапор перемоги. – 2005. – 8 черв.
554. **Юрчишина О.** «Повій, вітре...» звучала у Ялті: [тут відбулося літ.-мистец. свято, присвяч. С. Руданському] / О. Юрчишина // Прапор перемоги. – 2005. – 8 черв.

555. **Юрчишина О.** В курортній столиці вшановують поета-лікаря / О. Юрчишина // Пульс. – 2006. – 12 січ. (№ 2). – С. 7.
556. **Юрчишина О.** В Ялті вшанували пам'ять Степана Руданського / О. Юрчишина // Нація і держава. – 2012. – 31 трав. (№ 22). – С. 7 : фото.
557. **Юрчишина О.** Відлуння фестивалю : [про 11-й Всеукр. фест. укр книги у Феодосії, під час якого нащадок С. Руданського О. Боржковський презентував фотовист. «Степан Руданський відомий і невідомий»] / О. Юрчишина // Кримська світлиця. – 2011. – 14 жовт. – С. 7.
558. **Юрчишина О.** Він повідав про Руданського багато : [про руданськознавця з Ялти О. Н. Януша] / О. Юрчишина // Прапор перемоги. – 2003. – 22 листоп.
559. **Юрчишина О.** Вшановуючи пам'ять Степана Руданського : [Дні С. Руданського в Криму] / О. Юрчишина // Подоля. – 2007. – 13 січ.
560. **Юрчишина О.** Вшанували пам'ять Степана Руданського [на могилі С. Руданського в Ялті] / О. Юрчишина // Кримська світлиця. – 2013. – 25 січ. (№ 4). – С. 12.
561. **Юрчишина О.** Вшанували Степана Руданського / О. Юрчишина // Подоля. – 2007. – 3 берез.
562. **Юрчишина О.** Дітям про Руданського : [письм. з Феодосії Є. Білоусов на батьківщині С. Руданського збирав матеріали для своєї книжки про поета й лікаря] / О. Юрчишина // Прапор перемоги. – 2006. – 26 лип.
563. **Юрчишина О.** Дни Степана Руданського в Криму / О. Юрчишина // Крымская газета. – 2006. – 20 окт. – С. 3.
564. **Юрчишина О.** Дні Степана Руданського в Криму / О. Юрчишина // Слово Просвіти. – 2006. – 19–25 жовт.
565. **Юрчишина О.** Доки живе людська пам'ять, доти житиме поет : [про пам'ятний мітинг на могилі С. Руданського в Ялті] / О. Юрчишина // Нація і держава. – 2010. – 3 серп. – С. 7 ; Прапор перемоги. – 2010. – 28 трав.
566. **Юрчишина О.** Згадуючи поета : [про Дні Степана Руданського в Криму] / О. Юрчишина // Прапор перемоги. – 2006. – 1 листоп. (№ 82) ; Пульс. – 2006. – 12 січ.
567. **Юрчишина О.** Квіти на могилу поета-патріота / О. Юрчишина // Прапор перемоги. – 2010. – 31 серп.

568. **Юрчишина О.** Квіти Степанові Руданському / О. Юрчишина // Літературна Україна. – 2010. – 14 жовт. (№ 37). – С. 8.
569. **Юрчишина О.** Кримський меморіал великого сміхотворця : [про вшанування пам'яті С. Руданського в Ялті] / О. Юрчишина // Подолія. – 2006. – 17 січ.
570. **Юрчишина О.** Кримчани вшанували пам'ять Степана Руданського / О. Юрчишина // Кримська світлиця. – 2014. – 23 трав. (№ 21). – С. 14.
571. **Юрчишина О.** Кримчани вшанували Степана Руданського (6.01.1834-3.05.1873) : Степан Руданський єднає Україну / О. Юрчишина // Українське слово. – 2014. – 28 трав. – 3 черв. (№ 22). – С. 16.
572. **Юрчишина О.** На святі національної книги : [про 10-й Всеукр. фест. укр. книги у Феодосії. З розповіддю «Невідомий С. Руданський виступив його нащадок О. Боржковський»] / О. Юрчишина ; фото М. Сарахана // Молодь України. – 2010. – 1 жовт. – С. 7.
573. **Юрчишина О.** На фестивалі Української книги у Феодосії : [нащадок С. Руданського О. Боржковський презентував фотовист. «Степан Руданський – відомий і невідомий», присвяч. 150-річчю приїзду молодого лікаря в Крим] / О. Юрчишина // Нація і держава. – 2011. – 8 верес. – С. 8.
574. **Юрчишина О.** Степан Руданський єднає Україну : кримчани вшанували пам'ять Степана Руданського (6.01.1834-3.05.1873) / О. Юрчишина // Слово просвіти. – 22-28 трав. (№ 20).
575. **Юрчишина О.** Уклін тобі, поете, від земляків : [про пам'ятний мітинг на могилі С. Руданського в Ялті] / О. Юрчишина // Україна молода. – 2010. – 10 черв. – С. 10.
576. **Юрчишина О.** Ялтинський прихисток Степана Руданського / О. Юрчишина // Літературна Україна. – 2011. – 14 лип. – С. 12.
577. **Ялтинской** библиотеке присвоили имя Руданского : [Ялтинский горсовет принял решение о присвоении имени С. В. Руданского библиотеке-филиалу № 23 учреждения культуры Ялтинского городского совета «Ялтинская централизованная библиотечная система», расположенной по улице Украинской [Электронный ресурс]. – Режим доступа :

<http://yalta.ura-inform.com/?s=руданский>. – Дата доступа : 21.01.2014. – Загл. с экрана.

578. **Януш О.** «...Мене і по смерті, може, послухають...» : [6 січ. 2007 р. виповнилось 173 роки від дня народж. С. Руданського] / О. Януш // Кримська світлиця. – 2007. – 2 лют.

Вшанування пам'яті лікаря й поета в інших куточках України та світу

579. **В обласному літературному музеї** відзначили 180-річний ювілей Степана Руданського : [У Хмельниц. обл. літ. музеї відбувся літ.-мистец. вечір «Повій, вітре, на Вкраїну», присвячений 180-річчю з дня народж. С. Руданського]. – Режим доступу : <http://kultura.km.ua/archives/3608>. – Дата доступу : 20.02.2014. – Назва з екрану.

580. **Відкрито** книжкову виставку «Вічно живі співомовки», присвячену Степану Руданському : [Електронний ресурс] : [у Львів. обл. наук.-пед. б-ці до 180-річчя поета і лікаря]. – Режим доступу : <http://www.osvitportal.lviv.ua/metodychni-materialy/novyny/5882-vidkryto-knyzhkovu-vystavku-vichno-zhyvispivomovky-prysviachenu-stepanu-rudanskomu>. – *Дата доступу* : 21.01.2014. – Назва з екрана.

581. **Виставка** до 150 річниці від дня приїзду Степана Руданського в Ялту на посаду міського лікаря у науковій медичній бібліотеці міста Житомира, грудень 2011 р. [Електронний ресурс] / Житомир. наук. мед. б-ка. – Житомир, 2011. – 1 електрон. опт. диск (CD-ROM). – Систем. вимоги: CD-R 52X CD Recordable 700 MB/80 min. – Назва з контейнера.

582. **«Всенародний поет, народний лікар»** : [до 180-річчя з дня народж. С. Руданського в Драбів. ЦРБ на Черкащині 16.01.2014 р. відбувся захід «Всенародний поет, народний лікар»]. – Режим доступу : rabivcult.at.ua/publ/vsenarodnij_poet_narodnij_likar/1-1-0-116. – Дата доступу : 20.03.2014. – Назва з екрану.

583. **Кузьменко І.** Перший міський лікар Ялти : [про презентацію виставки «Подолянин – перший міський лікар Ялти» в Житомир. обл. наук. мед. б-ці] / І. Кузьменко // Ваше здоров'я. – 2012. – 20 січ. (№ 2). – С. 16 : іл.

584. **Кузьменко І.** Присвячено лікарю і поету : [у Житомир. обл. наук. мед. б-ці відкрито виставку «Подільянин – перший міський лікар Ялти», присвячену 150-річчю приїзду в Ялту С. Руданського на посаду першого міського лікаря] / І. Кузьменко // Житомирщина. – 2011. – 30 груд. (№ 144). – С. 9.
585. **Літературний** вечір, присвячений 180-річчю від дня народження лікаря-поета С. Руданського [в Житомир. обл. наук. мед. б-ці] : [Відеозапис]. – Режим доступу: – <http://www.medbib.zt.ua/inmedia/literaturniy-vechir-prisvyacheniy-180-richchyu-vid-dnya-narodzhennya-likarya-poeta-s>. – *Дата доступу* : 21.01.2014. – Назва з екрану.
586. **Мельник Е. М.** Кам'янець-Подільська українська державна гімназія ім. С. Руданського (1918-1920 рр.) / Е. М. Мельник // Освіта, наука і культура на Поділлі : зб. наук. пр. – Кам'янець-Подільський, 2007. – Т. 9. – С. 213–229.
587. **Про присвоєння** імен бібліотекам Одеської, Чернівецької областей та м. Києва : [в т. ч. ім. С. Руданського сімейн. б-ці № 153 м. Києва і надалі іменувати її – сімейна бібліотека ім. Степана Руданського централізованої бібліотечної системи «Дарниця» м. Києва] : Постанова Кабінету Міністрів України від 8 черв. 1998 р. № 843. – Режим доступу : http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/KP980843.html. – *Дата доступу* : 12.02.1014. – Назва з екрану.
588. **Про присвоєння** імен суднам Головного управління річкового флоту при Раді Міністрів УРСР : [в т. ч. С. Руданського пасажирському теплоходу] : Постанова Ради Міністрів УРСР від 20 берез. 1984 р. № 135 // Зібр. постанов Уряду УРСР. – 1984. – № 3. – С. 16–17.
589. **Тиличко І.** Бібліотеці Степана Руданського в Сімферополі – бути! : [на заклик нащадка поета і лікаря О. Боржковського мешканці м. Самбора на Львівщині збирають книжки для б-ки] / І. Тиличко // Голос Самбірщини. – 1997. – 18 листоп. (№ 97).
590. **Юрчишина О.** І в Житомирі згадали поета : [презентація книжкової виставки «Лицар укр. слова» у Житомир. обл. наук. мед. б-ці] / О. Юрчишина // Прапор перемоги. – 2004. – 29 трав.
591. **Юрчишина О.** «Повій, вітре...» лине над Волгою / О. Юрчишина // Прапор перемоги. – 2007. – 3 лют.

Музеї

592. **Бабій В.** До ювілею Степана Руданського : [облаштовуються музейні кімнати в навч. закл. Ялти] / В. Бабій // Подолія. – 2002. – 30 лип.
593. **Бабій В.** До ювілею Степана Руданського : [обладнано музейну кімнату лікаря й поета в єдиній в м. Ялті школі з укр. мовою навчання] / В. Бабій // Подолія. – 2002. – 30 лип. – С. 4.
594. **Бабій В.** Музей С. Руданського [в с. Хомутиці] / В. Бабій // Прапор перемоги. – 1996. – 31 січ.
595. **Бовкун С.** Музей Степана Руданського [в с. Хомутиці] / С. Бовкун // Експрес. – 2007. – 22–23 груд.
596. **Боржковський О.** Свято на вулиці Руданського : [Ялтин. НВК школа-гімназія № 15 відсвяткувала свій 10-річний ювілей. З 2003 р. тут діє музейна кімната С. Руданського] / О. Боржковський // Кримська світлиця. – 2009. – 9 січ. – С. 8.
597. **Вовчок В.** Відкрито народний музей : [С. Руданського в с. Хомутиці] / В. Вовчок // Комсомольське плем'я. – 1968. – 30 берез.
598. **Гарбарчук К.** Степану Руданському батько забороняв писати рідною мовою: єдиний у світі музей класика українського гумору знаходиться у подільському селі / К. Гарбарчук // Вісник. – 2007. – 4 січ. (№ 1). – С. 7.
599. **Гненний М.** В музеї народного поета : [в с. Хомутиці] / М. Гненний // Культура і життя. – 1974. – 14 лют.
600. **Голяченко А.** Помнят земляки Руданського : [про музей в с. Хомутиці] / А. Голяченко // Правда України. – 1981. – 27 мая.
601. **Горбатюк В.** «Повій, вітре...» : [про літ.-мистец. вечір у Хмельниц. обл. літ. музеї на честь С. Руданського] / В. Горбатюк // Літературна Україна. – 2014. – 13 лют. (№ 7). – С. 11 ; Слово просвіти. – 2014. – 6–12 лют. (№ 5). – С. 9.
602. **Грош Ю.** Міцніючі зв'язки : [листи поетів, діячів культури до музею С. Руданського в с. Хомутиці] / Ю. Грош // Прапор перемоги. – 1972. – 18 листоп.
603. **Грош Ю.** Музей Степана Руданського / Ю. Грош, О. Єфімов // Вінницька правда. – 1959. – 9 жовт.
604. **Грош Ю.** Музей Степана Руданського в с. Хомутиці / Ю. Грош, Б. Хоменко // Українська мова і література в школі. – 1973. – № 5. – С. 85–87.

605. **Грош Ю.** Надходять листи до музею [С. Руданського] / Ю. Грош // Прапор перемоги. – 1981. – 5 груд.
606. **Грош Ю.** Не заросте стежка до поета : [до 40-річчя відкриття музею С. Руданського в с. Хомутиці] / Ю. Грош // Прапор перемоги. – 2007. – 10 січ. (№ 3).
607. **Грош Ю.** Письменники-земляки – Руданському : [про книги з дарчими написами у фондах музею с. Хомутиці] / Ю. Грош // Прапор перемоги. – 1981. – 10 січ.
608. **Грош Ю.** Уклін землі Руданського / Ю. Грош // Прапор перемоги. – 1984. – 7 січ. (№ 4).
609. **Дашевський М.** Повідомлення : [про музей С. В. Руданського на Вінниччині] / М. Дашевський // Культура і життя. – 1970. – 19 берез.
610. **З іменем** поета : [про благоустрій с. Хомутиці на Вінниччині, батьківщини С. Руданського. На фото: в музеї поета і лікаря] // Прапор перемоги. – 2008. – 5 груд.
611. **Заношук М.** Слова вдячності [Ю. В. Грош – зав. музею С. Руданського в с. Хомутиці Калинів. р-ну] // Прапор перемоги. – 1994. – 23 лют.
612. **Кімната-музей** Степана Руданського [в Ялті] // 1000 + 1 ідея сучасної укр. школи. – К. : Шкільний світ, 2011. – С. 46.
613. **Кононенко Д.** Допоможемо музею Степана Руданського в Ялті! : [згідно зі зверненням МОЗ України на базі Ялтин. мед. коледжу рішенням Ялтин. міськ. ради і її виконавч. комітету кімнату-музей С. Руданського реорганізовано в музей. Це перший музей поета і лікаря в Криму] / Д. Кононенко // Кримська світлиця. – 2012. – 14 верес.
614. **Кононенко Д.** [Рішенням Ялтин. міськ. ради кімнату-музей в Ялті буде реорганізовано в музей. Заклик підтримати це починання, надсилаючи до музею експонати] / Д. Кононенко // Кримська світлиця. – 2012. – 14 верес. – С. 14.
615. **Корнійчук В.** Таємниця каменя поета : [про музей С. Руданського у с. Хомутиці на Вінниччині] / В. Корнійчук // Україна. – 1984. – № 2. – С. 20–21.
616. **Крилов М.** Музей С. В. Руданського в селі [Хомутиці Калинів. р-ну на Вінниччині] / М. Крилов // Колгоспне життя. – 1960. – 26 жовт.
617. **Ливицкая З.** Дар музею / З. Ливицкая // Советский Крым. – 1983. – 30 дек.

618. **Матушак К.** Кому потрібен Руданський? : [пробл. музею в с. Хомутиці Калинів. р-ну Вінниччини] / К. Матушак // Вінниччина. – 1996. – 25 черв.
619. **Матушак К.** Музей Руданського в руїні!... / К. Матушак // Київ. – 1996. – № 11/12. – С. 18–20.
620. **Мельник Г.** Її букет нев'янутих квіток : [про засновницю музею С. Руданського Ю. Грош в с. Хомутиці на Вінниччині та історію його створення] / Г. Мельник // Прапор перемоги. – 2003. – 30 квіт.
621. **Музей С. В. Руданського** // Вінниччина музейна : довідник / Вінниц. обл. краєзн. музей ; відп. за вип. К. І. Висоцька. – Вінниця, 2008. – С. 70–72.
622. **Назаренко Ю.** Від вдячних земляків : [про музей С. Руданського в с. Хомутиці] / Ю. Назаренко, Б. Хоменко // Молодь України. – 1968. – 13 верес.
623. **Назаренко Ю.** Музей Степана Руданського / Ю. Назаренко // Робітничая газета. – 1959. – 11 січ.
624. **О Южнобережных** музеях : [о вечере, посвящ. С. Руданскому в Алушкин. дворце-музее] // Советский Крым. – 1984. – 24 янв.
625. **Сільський Ю.** Два музеї одного села : [про музеї С. Руданського та історії села Хомутиці Вінниц. обл.] / Ю. Сільський // Комсомольське плем'я. – 1982. – 3 лип.
626. **Скрипник В.** Експонати з музею Руданського поїдуть у Ялту – в новий музей : [у Ялті буде відкрито новий музей С. Руданського] / В. Скрипник // 20 хвилин. – 2012. – 1–2 лют. – С. 14.
627. **Скрипник В.** «Як приїде Степан, скаже слово...» : меморіальну дошку поету Степану Руданському відкрили в с. Руданському / В. Скрипник // Голос України. – 2012. – 12 груд. – С. 1.
628. **Спадкоємиця** сміхотворця удостоєна обласної премії: з ініціативи Юлії Грош у Хомутицях побудували музей Степана Руданського // RIA-Калинівка. – 2006. – 1 лют. (№ 4). – С. 2.
629. **Степаненко В.** Сто тисяч гривень на ремонт музею Руданського: [виділено з район. бюджету Калинів. райдержадмін.] / В. Степаненко // Голос України. – 2012. – 28 січ. – С. 17.

630. **Хоменко Б.** І знов живий : [про музей С. Руданського в с. Хомути́нці] / Б. Хоменко, Ю. Назаренко // Комсомольське плем'я. – 1970. – 28 лип.
631. **Хоменко Б.** Музей у Хомути́нцях / Б. Хоменко, Ю. Назаренко // Соціалістична культура. – 1972. – № 10. – С. 26.
632. **Хоменко Б.** Музей Степана Руданського в с. Хомути́нцях / Б. Хоменко, Ю. Грош // Українська мова і література в школі. – 1973. – № 5. – С. 85–87.
633. **Цаль І.** У серці з поетовим іменем : [про Ю. В. Грош, зав. Хомути́нц. музею С. Руданського] / І. Цаль // Вінницька правда. – 1984. – 6 січ.
634. **Юрчишина О.** В знак вдячності : [про створення музейних кімнат С. Руданського в навч. закладах м. Ялти] / О. Юрчишина // Прапор перемоги. – 2002. – 20 лип. – С. 4.
635. **Юрчишина О.** Допоможемо музею Степана Руданського в Ялті! / О. Юрчишина // Літературна Україна. – 2012. – 26 лип. (№ 28). – С. 9 ; Кримська світлиця. – 2012. – 14 верес. – С. 2 ; Українська літературна газета. – 2012. – 25 черв. ; Нація і держава. – 2012. – 14 черв. – С. 7 ; Шаргородщина. – 2012. – 6 лип. (№ 53/54). – С. 5.
636. **Юрчишина О.** Завдяки цій жінці світ більше взнав про Хомути́нці : [про засновницю музею С. Руданського в с. Хомути́нці на Вінниччині Ю. В. Грош] / О. Юрчишина // Прапор перемоги. – 2010. – 3 груд.
637. **Юрчишина О.** Музейні світлиці Руданського [в м. Ялті та с. Руданське Шаргород. р-ну Вінниц. обл.] / О. Юрчишина // Вінниччина. – 2002. – 16 серп.
638. **Юрчишина О.** Навічно в пам'яті народній : [про історію створення музею С. Руданського в с. Хомути́нці на Вінниччині] / О. Юрчишина // Прапор перемоги. – 1996. – 13 січ.
639. **Юрчишина О.** Слово про хранительку музею : [про фундаторку музею С. Руданського в с. Хомути́нці Ю. В. Грош] / О. Юрчишина // Прапор перемоги. – 1999. – 6 лют.
640. **Ярошинська І.** Музей Руданського створила жінка. Через 50 років вона отримала відзнаку за збереження історії Вінниччини : [про дир. Хомути́нц. музею Ю. В. Грош] // Подільська порадиця. – 2006. – 1 берез. – С. 2.

Пам'ятники С. Руданському, пам'ятні місця

641. ...А в **Калинівці** Степану Руданському [відкрито пам'ятник] // Події, факти, новини Вінниччини. – 2014. – 15 січ. (№ 2). – С. 1.
642. **Аллея** в центральном парке [в Виннице] – кто все эти люди? // 20 хвилин. – 2013. – 31 лип. – Короткі біогр. відомості про С. Руданського та фото бюста письм. і лікаря. – С. 17.
643. **Бабій В.** Пам'ятник Степану Руданському стане візитівкою Калинівки : 180-річний ювілей видатного сміхотворця зібрав у райцентрі майже 20 тисяч гостей : [є про відкриття пам'ятника поету й лікарю в м. Калинівці на Вінниччині] / В. Бабій, С. Осаволук // Вінничанка. – 2014. – № 2. – С. 10–11.
644. **Бережной В.** В Калиновке установили памятник Степану Руданскому / В. Бережной // Вінницькі РЕАЛії. – 2013. – 22 січ. – С. 11.
645. **Бюст** Степана Руданського на Алеї видатних земляків у Центральному міському парку Вінниці [Електронний ресурс]. – Режим доступу : [http://uk.wikipedia.org/wiki /Файл: Бюст_Степана_Руданського_на_Алеї_видатних_земляків_у_Центральному_міському_парку_Вінниці.JPG](http://uk.wikipedia.org/wiki/Файл:Бюст_Степана_Руданського_на_Алеї_видатних_земляків_у_Центральному_міському_парку_Вінниці.JPG). – Дата доступу : 12.01.14. – Назва з екрана.
646. **В Калинівці** урочисто відкрили пам'ятник Степану Руданському [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://archive.is/J9fab#selection-1533.1-1533.51>. – Дата доступу : 12.02.2014. – Назва з екрана.
647. **В Калиновке** торжественно открыли памятник Степану Руданскому [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <http://www.myvin.com.ua/ru/news/region/24858.html>. – Дата доступа : 12.02.2014. – Загл. с экрана.
648. **В Калиновке** установили памятник Степану Руданскому [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <http://real-vin.com/v-kalinovke-ustanovili-pamyatnik-step>. – Дата доступа : 12.02.2014. – Загл. с экрана.
649. **Вербецький В.** Пам'ятник Степану Руданському урочисто відкрили в Калинівці під час Всеукраїнського свята сатири і гумору з нагоди 180-річного ювілею видатного земляка / В. Вербецький // Вінниччина. – 2014. – 15 січ. – С. 8.

650. **Від** вдячних нащадків : [про відкриття пам'ятника С. Руданському в с. Хомутиці на Вінниччині] // Вінницька правда. – 1969. – 27 груд.
651. **Вулиці** Вінниці : довід. для вінничан та гостей міста / уклад. А. В. Гудзевич. – Вид. 2-ге, доп. і переробл. – Вінниця : Держ. картогр. ф-ка, 2007. – Руданського С. В. вулиця та провулки. – С. 36, 57, 66.
652. **Гненний М.** Нові меморіальні дошки : [С. Руданському та М. Коцюбинському у м. Шаргороді Вінниц. обл.] / М. Гненний // Культура і життя. – 1973. – 16 верес.
653. **Гненний М.** Слава земляка : [встановлення бюсту С. Руданському в с. Хомутиці] / М. Гненний // Вінницька правда. – 1969. – 13 груд.
654. **Горловчане** создали памятник выдающемуся поэту Украины [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <http://www.06242.com.ua/news/454195>. – Дата доступа : 12.02.2014. – Загл. с экрана.
655. **Грош Ю.** Як творився пам'ятник С. Руданському : [з історії створення і відкриття пам'ятника поету й лікарю в с. Хомутиці] / Ю. Грош // Прапор перемоги. – 2003. – 11 черв.
656. **До Руданського** на ювілей : [до 180-ї річниці від дня народж. лікаря і поета буде відкрито йому пам'ятник та вручено нагруд. знак «180 років Руданському С.В.»] // Прапор перемоги. – 2014. – 10 січ. (№ 2).
657. **Гурьянова Н. М.** Памятники Ялты : справочник / Н. М. Гурьянова, Н. А. Гурьянов. – Симф. : Таврия, 1985. – Из содерж.: Дом в котором жил и умер С. В. Руданский. Ул. Игнатенко, 18. – С. 84–85, 102.
658. **Комаров М.** Пам'ятник на могилі С. Руданського в Ялті / М. Комаров // Степанові Руданському / відп. ред. М. Потупейко; редкол.: Ю. Грош, В. Зінченко, Г. Зленко, Б. Хоменко. – Одеса, 1968. – С. 204.
659. **Комаров М.** Пам'ятник на могилі С. Руданського в Ялті // Зоря. – 1892. – № 11. – С. 218.
660. **На карті** України: [села, назв. на честь укр. письм., в т. ч. С. Руданського на Вінниччині] / зібрав Ю. Кругляк // Літературна Україна. – 1982. – 16 верес. (№ 37). – С. 8.
661. **Никаноркін А.** Повій, вітре, на Україну... : [про пам'ятник С. Руданському в Ялті] / А. Никаноркін // Україна. – 1965. – № 50. – С. 4–5.

662. **Падалка В.** У майстерні Івана Гончара [створено пам'ятник С. Руданському] / В. Падалка // Літературна Україна. – 1969. – 31 січ.
663. **Пам'ятник** Степану Руданському [Електронний ресурс] : [в Луганске] – Режим доступу : <http://www.obzor.lg.ua/catalog/pamyatnik-stepanu-rudanskomu>. – Дата доступу : 10.02.2014. – Загл. с екрана.
664. **Пам'ятник** Руданському в Калинівці відкрили з піснями та гуморесками [Електронний ресурс]. – Режим доступу : See more at: <http://ilikenews.com/article/pamyatnik-rudanskomu-v-kalynivci-vidkrili-z-pisnyami-ta-umoreskami#sthash.UTbrHnaz.dpuf>. – Дата доступу : 12.02.2014. – Назва з екрана.
665. **Пам'ятник** Степану Руданському в Калинівці створив один із найкращих архітекторів Європи [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://20minut.ua/Novyny-Kalynivky/Kalynivka/pam-yatnik-stepanu-rudanskomu-v-kalynivci-stvoriv-odin-iz-najkrashih-a-10309797.html>. – Дата доступу : 12.02.2014. – Назва з екрана.
666. **Пам'ятники** Ялты : справочник / Н. М. Гурьянова, Н. А. Гурьянов. – Симф. : Таврия, 1985. – Об истории памятника на могиле С. Руданского в Ялте. – С. 102.
667. **Пам'ятні** місця, пов'язані з життям і творчістю Степана Руданського в Криму // Степан Руданський : до 180-річчя від дня народження видатного земляка / Упр. культури і туризму Вінниц. облдержадмін., обл. центр нар. творчості, відділ культури і туризму Калинів. райдержадмін. ; відп. за вип. Т. Цвігун. – Вінниця, 2013. – С. [13].
668. **Поет-демократ** : [про пам'ятник С. Руданському на його могилі] // Пам'ятники України. – 1984. – № 1. – С. 53.
669. Поликуровский мемориал / подготовили В. В. Ежов, Л. М. Иванова // Асклепий. – 2000. – № 1. – Из содержания: Кратко о враче С. Руданском и о памятнике на его могиле в Ялте. – С. 94 ; Дом С. Руданского. – С. 96.
670. **Про розгляд** повторного звернення нар. депутата України Катеринчука М.Д., звернення депутата Вінниц. обл. ради Поліщука В.К. та лауреата Всеукр. літ.-мистец. премії ім. Степана Руданського Боржковського О. В. щодо встановлення пам'ятника С. Руданському в м. Калинівка : рішення Калинівської міськ. ради Вінниц. обл. № 251 від 25.07.2013 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : data/files/Пам'ятник

С.Руданському.doc. – Дата доступу : 12.02.2014. – Назва з екрана.

671. **Руданського** Степана вулиця: [м. Київ] [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://wek.kiev.ua/uk/Руданського_Степана_вулиця. – Дата доступу : 12.02.2014. – Назва з екрана.

672. **Сандул В.** У бронзі і граніті / В. Сандул // Гайворонські вісті. – 2003. – 29 жовт. – С. 3.

673. **Сарахан М.** Нова адреса Степана Руданського : [на приміщенні залізн. вокзалу в м. Гайвороні встановлено пам'ят. дошку поету й лікарю] / М. Сарахан // Вінниччина. – 2004. – 15 трав. – С. 6. – (Спец. вип. газ. «Хочу все знати»).

674. **Сегеда Ю.** Пам'ятник Степану Руданському урочисто відкрили в Калинівці під час Всеукраїнського свята сатири і гумору з нагоди 180-річного ювілею видатного земляка / Ю. Сегеда // Вінниччина. – 2014. – 15 січ. (№ 3). – С. 8.

675. **Скрипник В.** Пам'ятник Руданському без усмішки на обличчі : [пам'ятник С. Руданському відкрили на його батьківщині, в райцентрі Калинівка на Вінниччині] / В. Скрипник // Голос України. – 2014. – 14 січ. – С. 3.

676. **Скрипник В.** «Як приїде Степан, скаже слово...» : меморіал. дошку поету С. Руданському відкрили у селі його імені / В. Скрипник // Голос України. – 2012. – 12 груд. – С. 14.

677. **Снігур В.** Письменникам-демократам : [відкр. меморіал. дошок С. В. Руданському і А. П. Свидницькому у Кам'янці-Подільському] / В. Снігур // Радянське Поділля. – 1971. – 20 лип.

678. **Соколов А.** 857 українців профінансували пам'ятник Степану Руданському [про відкриття пам'ятника С. Руданському в м. Калинівці на Вінниччині] / А. Соколов // 33 канал. – 2014. – 15 січ. (№ 3). – С. 6.

679. **Степан** Руданський і «Гуси-лебеді» : депутати [Калинів.] міськради виділили місце під пам'ятник відомому землякові // Прапор перемоги. – 2013. – 16 лип. – С. 2.

680. **Тиха О.** У Калинівку повернувся Руданський : [про відкр. пам'ятника поету й лікарю в Калинівці] / О. Тиха // Вінницька газета. – 2014. – 17 січня. – С. 2.

681. **Тронько П. Т.** Увічнена історія України / П. Т. Тронько, В. А. Войналович. – К. : Наук. думка, 1992. – Про встановлення мемор. дошок в різних куточках України та пам'ятника в Ялті на честь С. Руданського. – С. 214.

682. У **Калинівці** урочисто відкрили пам'ятник Степану Руданському [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.epu.in.ua/news_view.php?id=920. – Дата доступу : 12.02.2014. – Назва з екрана.
683. **Уразовська Л.** Безсмертя співця : [про відкриття у с. Хомутині на Вінниччині пам'ятника С. Руданському] / Л. Уразовська // Комсомольське плем'я. – 1969. – 16 груд. (№ 147).
684. У **Калинівці** урочисто відкрили пам'ятник Степанові Руданському // Місто. – 2014. – 15 січ. – С. 3.
685. У **Калинівці** урочисто відкрили пам'ятник Степану Руданському // Укр. літ. газета. – 2014. – 17 січ. – С. 3.
686. У с. **Руданське** Шаргород. р-ну відкрито меморіал. дошку С. В. Руданському // Місто. – 2012. – 28 листоп. – С. 4.
687. У селі Руданське Шаргородського району відбулось урочисте відкриття меморіальної дошки поету Степанові Руданському // Новини Вінниччини. – 2012. – 28 листоп. – С. 1.
688. **Юрчишина О.** Про перший пам'ятник С. Руданському / О. Юрчишина // Прапор перемоги. – 2000. – 29 січня.
689. **Юрчишина О.** Руданський єднає Україну : [про урочистості з нагоди 180-річчя від дня народження поета й лікаря в Україні та відкриття йому пам'ятника в м. Калинівці на Вінниччині] / О. Юрчишина // Крымские известия. – 2014. – 20 лют. (№ 2). – (Дод. до газ. «Кримський діалог»).
690. **Юрчишина О.** У Калинівці відкрито пам'ятник Степану Руданському / О. Юрчишина // Українське слово. – 2014. – 5–11 лют. (№ 6). – С. 13.

Цікаві факти

➤ У книзі Валерія Шевчука *«Із вершин та низин»* читаємо: «У 1870 році в Ялту приїхав А. Метлинський, який любив підписувати свої твори химерним псевдонімом «Могила». Метлинський з молодих літ відзначався меланхолійністю і дражливістю – ці його риси під старість проявилися ще яскравіше. У червні 1870 року в приступі меланхолії Метлинський стріляв у себе. Після того він

прожив ще два тижні і терпів невимовні муки. Намагався врятувати Метлинського лікар Степан Руданський, який служив в Ялті. Він же з іншим якимсь лікарем робив посмертний розтин Метлинського і знайшов у того якесь мозкове пошкодження. Так незвичайно зустрілися найсумніший і найвеселіший поети України».

➤ В Ялті С. Руданський лікував актора Михайла Щепкіна та проводжав його в останню путь.

➤ Щира дружба єднала Степана Руданського з художником Іваном Айвазовським. Сам він гарно малював, мав чудовий голос, любив співати українських пісень, підбирав мелодії до своїх текстів, гарно декламував, знав напам'ять багато віршів.

➤ Окрім української й російської, С. Руданський володів латинською, старогрецькою, єврейською, польською, німецькою, чеською, сербською та іншими мовами. Працюючи в Ялті, вивчив мову й культуру кримських татар. Як перекладач найбільш плідно працював у ялтинський період. Сучасною українською мовою переклав «Слово о полку Ігоревім». Набутком рідного письменства (переспів з елементами трагедії) зробив «Гліаду» Гомера, старогрецьку поему «Батрахоміомахія», працював над перекладом «Енеїди» Вергілія.

➤ Поезія С. Руданського «Повій, вітре, на Україну...» стала улюбленою народною піснею та перекладена більш як на сто мов світу. Мелодію до неї створив сам автор. Та справжні музичні крила дала цій поетичній перлині Людмила Александрова, талановитий композитор і педагог кінця ХІХ – початку ХХ ст.

➤ Єдине село в Україні, що носить ім'я поета і лікаря – Руданське – знаходиться у Шаргородському районі на Вінниччині. У 2012 р. тут було відкрито меморіальну дошку на честь лікаря і поета.

➤ У 1959 р. в селі Хомутинці Калинівського району на Вінниччині було відкрито літературний музей Степана Руданського – єдиний в Україні. У 1969 р. – пам'ятник поету і лікарю, автор якого – легенда українського національного відродження – скульптор, графік, маляр, етнограф, колекціонер, заслужений діяч мистецтв УРСР, народний художник УРСР, лауреат Державної премії УРСР ім. Т. Г. Шевченка Іван Макарович Гончар.

➤ Нащадки Степана Руданського мешкають на Вінниччині, Івано-Франківщині, в Києві, Санкт-Петербурзі, Німеччині. Правнучатий племінник лікаря і поета Олексій Васильович Боржковський, випускник ВНМУ ім. М.І. Пирогова 1959 року, військовий лікар-оториноларинголог у відставці – активний дослідник і популяризатор життєвого шляху та творчості С. Руданського, проживає та працює в Житомирі.

Видатні діячі про лікаря і поета

✓ Ялтинский городской врач Степан Руданский обращает на себя внимание отличными знаниями по науке.

*З відомості від 9 січня 1864 р., складеної
Таврійською лікарською управою*

✓ Занедужає, бувало, бідний чоловік, – зараз до лікаря Руданського. Цей і pomoже, і грошей не візьме. Бувало й так, що бідному чоловікові нема де жити, щоб лічиться; Руданський дає свою хату, лічить, годує, чим Бог послав, і не жде ніякої заплати.

Михайло Комаров

✓ Багато починав робіт Руданський, та не все щастило йому скінчити: не було часу, – звісно, як доброму лікареві, раз-у-раз готовому всім допомогти. Тим-то й виїздити з

Ялти не доводилося йому: ніяково було покинути всіх слабих, що лікувалися в нього.

Михайло Комаров

✓ Душа народу, його сподівання і мрії були надзвичайно близькі Руданському, людині високоосвіченій, інтелігентній, представнику найгуманнішої професії на землі – лікарю. Через біль і страждання людини йшов він до поезії.

Раїса Павленко

✓ В Степані Руданськiм бачимо великий поетичний таланти, обiк Шевченка, найвизначнiший в українськiм письменствi ХІХ віку.

Іван Франко

✓ Степан Руданський виявив себе найоригінальнiшим і разом найбільш народним.

Іван Франко

✓ Руданський був з небагатьох українських поетів, котрі намагалися зачепити у своїй творчості нові теми, а не тільки ті, що їх «заїздили» попередники і наслідувачі Шевченка.

Михайло Драгоманов

✓ Творчість Руданського так сплелася з творчістю народу, що важко сказати, де в його писаннях кінчається народне і починається індивідуальне авторство.

Олена Пчілка

✓ Був це перший, може, по Шевченкові поет на Україні, якому сила поетичного таланту давала надію на велику й корисну діяльність для рідного краю.

Сергій Єфремов

Бібліографія творів С. Руданського та праць про нього

691. А. Н. Твори Степана Руданського : бібліографія / А. Н. // Киевская старина. – 1903. – № 1. – С. 38–44.
692. **Бібліографія** : [тв. С. Руданського і л-ри про нього] / [упоряд. В. Герасименко] // Руданський С. Твори / С. Руданський. – К., 1959. – С. 659–663.
693. **[Видання творів С. В. Руданського]** // Преса Української УРСР, 1917-1966 : стат. довідник. – Х., 1967. – С. 59.
694. **Він** так любив людей, що саяв весь зорею : до 180-річчя від дня народження Степана Руданського : попереджувальна довідка / Підволочиська ЦРБ ; упоряд. М. Пліс . – Підволочиськ, 2014. – 16 с. – Бібліографія творів С. Руданського та праць про нього. – С. 14–16.
695. **Возняк М.** Бібліографія [творів С. Руданського] / М. Возняк // Ілюстрована Україна. – 1913. – № 8. – С. 14.
696. **Герасименко В.** Видання творів С. В. Руданського : [бібліогр. список] // Степанові Руданському / відп. ред. М. Потупейко ; редкол.: Ю. Грош, В. Зінченко, Г. Зленко, Б. Хоменко. – Одеса, 1968. – С. 245–247.
697. **Герасименко В.** Література про життя і творчість С. В. Руданського : [бібліогр. список] / В. Герасименко // Степанові Руданському / відп. ред. М. Потупейко ; редкол.: Ю. Грош, В. Зінченко, Г. Зленко, Б. Хоменко. – Одеса, 1968. – С. 248–255.
698. **«І я знов живий світ оглядую...»** [Електронний ресурс] : до 180-річчя від дня народження С. В. Руданського (1834-1873) : біобібліогр. покажч. / уклад.: Л. Борисенко, Л. Заря, О. Кізян, Б. Хоменко ; вступ. ст. Б. Хоменка ; відп. за вип. Н. Морозова ; Вінниц. ОУНБ ім. К. А. Тімірязєва. – 2-ге вид., допов. // Вінницька обласна універсальна наукова бібліотека ім. К. А. Тімірязєва : [веб-сайт] / ВОУНБ ім. К. А. Тімірязєва ; прогр. Д. Мачушенко ; дизайн С. Березюк. – Електрон. текст. і графіч. дані. – [Вінниця], 1998-2014. – (Наші видання ; 2013). – Режим доступу : <http://www.library.vn.ua/publications/2013/Rudanskij.html>. – Дата доступу : 22.02.13. – Назва з титул. екрана.

699. «**І я знов** живий світ оглядаю...» [Електронний ресурс] : до 175-річчя від дня народження С. В. Руданського (1834-1873) : бібліогр. покажч. / уклад.: Л. Борисенко, Л. Заря, О. Кізян, Б. Хоменко ; електрон. версія вид. О. Стояльникова ; відп. за вип. Н. Морозова ; Вінниц. ОУНБ ім. К. А. Тімірязєва // Вінницька обласна універсальна наукова бібліотека ім. К. А. Тімірязєва : [веб-сайт] / ВОУНБ ім. К. А. Тімірязєва ; прогр. Д. Мачушенко ; дизайн С. Березюк. – Електрон. текст. і графіч. дані. – [Вінниця], 1998-2013. – (Наші видання ; 2009). – Режим доступу: <http://www.library.vn.ua/publications/2009/rudansk.html>. – Дата доступу : 22.02.13. – Назва з титул. екрана.
700. **Комаров М.** Бібліографічний показник творів С. Руданського і знадобів до його життєпису / М. Комаров // Руданський С. Твори. В 7 т. Т. 1. – Л., 1895. – С. 167–175.
701. **Лицар** українського слова: до 170-річчя від дня народження С. В. Руданського (1834–1873) : бібліогр. покажч. / уклад. О. Юрчишина ; фото О. Боржковського. – Калинівка, 2003. – 15 с.
702. **Матеріали** до книговидавничого репертуару Поділля (1852-1923) : бібліогр. покажч. / уклад. Т. Р. Соломонова; Вінниц. держ. пед. ун-т ім. Михайла Коцюбинського ; Вінниц. обл. краєзн. музей. – Вінниця, 2006. – 352 с. – Із змісту: [Про С. Руданського див.: імен. покажч.]. – С. 266.
703. **Присяжнюк М. Ф.** Степан Васильович Руданський (1834–1873) : пам'ятка читачеві / М. Ф. Присяжнюк, М. М. Бех. – Вінниця, 1958. – 26 с.
704. **Рева Н. М.** Руданський Степан Васильович : [бібліогр. список] / Н. М. Рева, Г. С. Рева // Укр. л-ра: теорія, історія та методика викладання : бібліогр. покажч. / Н. М. Рева, Г. С. Рева; за ред. С. А. Крижанівського. – К., 1987. – С. 118.
705. **Руданський** Степан Васильович : [бібліогр. список] // Укр. письм. : біобібліогр. слов. : у 5 т. / редкол. О. І. Білецький (голова) та ін. – К., 1963. – Т. 3. – С. 114–129.
706. **Степан** Васильович Руданський (1834–1873) : [бібліогр. список тв.] // Худож. л-ра, видана на Україні за 40 р. 1917-1957 рр. : бібліогр. покажч. : в 2 ч. / уклад. О. О. Майборода, Г. Д. Рубан, О. О. Старченко ; ред. кол.: М. І. Багрич, Г. О. Кравченко (відп. ред.), О. О. Майборода. – Х., 1958. – Ч. 1. – С. 296–297.

707. **С. В. Руданський** : [бібліогр. список] // Мова і стиль укр. письм. : бібліогр. покажч. л-ри за 1953–1964 рр. / М. Л. Бутрин. – Л., 1966. – С. 99.
708. **С. В. Руданский** и Крым : библиогр. указ. / сост. С. А. Павлова, Н. Я. Максимушкина, Л. А. Шамрук [и др.] ; Крым. респ. универс. науч. б-ка им. И. Я. Франко. – Симф., 2004. – 7 с.
709. **С. В. Руданський** (1834-1873) : реком. список л-ри / Вінниц. держ. обл. наук. б-ка ім. К. А. Тімірязєва ; уклад.: Г. М. Авраменко, Б. В. Хоменко. – Вінниця, 1983. – 12 с. – (Наші видатні земляки).
710. **Степан** Васильович Руданський (1834-1873) : [бібліогр. список тв.] // Худож. л-ра, видана на Україні за 40 р. 1917-1957 рр. : бібліогр. покажч. В 2 ч. Ч. 1. / уклад.: О. О. Майборода, Г. Д. Рубан, О. О. Старченко ; ред. кол.: М. І. Багрич, Г. О. Кравченко (відп. ред.), О. О. Майборода. – Х., 1958. – С. 296–297.
711. **Тернова** доля Степана Руданського : 180 років від дня народження українського поета-сатирика : реком. список л-ри / Кам'янець-Подільська міська ЦБС ; матеріал підбрала і надрукувала О. В. Дачковська. – Кам'янець-Подільський, 2014. – 12 с.
712. **Україномовна** книга. 1808-1923 : бібліогр. покажч. / уклад.: Р. С. Жданова, В. М. Лой ; Нац. парламент. б-ка України. – К. : Абрис, 1996. – 175 с. – Зі змісту: [Тв. С. Руданського та л-ра про нього див.: Імен. покажч.]. – С. 149.
713. **Україномовна** книга у фондах Національної бібліотеки України ім. В. І. Вернадського. 1798-1923 : бібліогр. покажч. : в 3 т. / редкол. О. С. Онищенко (голова) та ін. – К., 2003. – Зі змісту: Твори С. Руданського та л-ра про нього див.: Імен. покажч. до томів.
714. **Франко І.** [Бібліографія творів С. Руданського] / І. Франко // Зоря. – 1886. – № 6. – С. 95–96.
715. **Франко І.** До бібліографії творів Ст. Руданського / І. Франко // Зоря. – 1886. – № 7. – С. 120.

Зміст

Від укладачів.....	
Степан Руданський – лікар-гуманіст.....	
Основні дати життя й лікарської діяльності Степана Руданського.....	
Праці лікаря С. Руданського.....	
З епістолярної спадщини.....	
Сторінки кримської біографії (1861–1873).....	
І слово лікує : медичні мотиви в творчості Степана Руданського.....	
Передчуття майбутнього.....	
Вшанування пам’яті лікаря й поета	
Загальні матеріали.....	
Вінниччина вшановує видатного земляка.....	
Літературно-мистецькі заходи в Національній науковій медичній бібліотеці України.....	
Крим пам’ятає Руданського.....	
Вшанування пам’яті лікаря й поета в інших куточках України та світу.....	
Музеї.....	
Пам’ятники С. Руданському, пам’ятні місця	
Цікаві факти.....	
Видатні діячі про лікаря і поета.....	
Бібліографія творів Степана Руданського та праць про нього.....	